

Oglasni, pripisana itd.
aju i računaju se na temelju
nog cienika ili po dogovoru.

ci za predbrojbu, oglase itd.
u se naputnicom ili potž-
om pošt. Štedionice u Lecu
administraciju lista u Puli.

naručne valje točno oz
ti ime, prezime i najbolju
poštu predbrojnika

list na vrijeće ne primi,
to javi održavatelju u
črenom pismu, sa koji se
plaća poština, ako se iz-
napiše „Reklamacija“.

časopis računa br. 847-849.

Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

Štampano učestno mjesto revizije i redovna sve pokvarka. Naroda poslovica.

Odgovorni urednik i izdavatelj Jerko J. Mahulja. — U nakladi tiskare Laginja i dr. prije J. Krupotić i dr. u Puli. — Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu (Via Crucis br. 1, II. kat).

Uzkrš.

U velikom sinoću. Sveti su vođani puni pobožnog razmišljanja blagovne utjehe osobito za one, ojih se muče od rana jutra pa do asna u večer a da u znoju svoga ca zasluge svakdanji kruh. Za trpeće ovećanstvo najveći su ovi dani, u ojih slavljene uspomenu na veličanjeni Orljastva naše slike vjere.

Crkve naše zaobjele se u crminu, litaru su porušeni, turobnim pievom ripovida nam dušobrižnik strašnu luku i smrt Velikog Nazarenu, mučenika nad mučenicima.

Nad velebnim Jerusolimom nadili se poput noći tamni i gusti oblaci trroda, koja se je tek stala buditi, oči da opet zamre, kano da se lidi najvećeg zločina, što ga ikad očini ljudska ruka.

Zidovski svećenici i njihovi krveni sljedbenici uhvatili su Onoga, kome rekao sv. Petar: „Ti si Krist Sinoga živoga,“ obtužile su ga ni krijući dužnu i konačno ga odsudiše na ranotnu smrt na križu. Biesna svjetla jedva se dočepa Pravednika pa stade izsmijehati, poglavljivati, pljući i sibati. Okrunjen trnovom krunom, sav krvav i izmrevaren, zgrbiljen u teškim križem, dospjeva nakon čeovječnjeg napora na goru Kalvatu, gdje je imao biti propet između ojice razbojnika. Na Golgoti, mučiće ponovo, propeše ga na križ i poniže upravo oni, koji se nazivali abranim narodom i kojim bijaše u ovom redu namijenjeno njegovo bosansko poslanstvo.

Nezahvalni židovi bijahu oni, koji i Isusa mučili i na križu propeli, tada ih je onako čudotorno izveo Egipta, te vodeći ih četrdeset go-

dina preko pustinje, sretno doveo u šenom blagdanu Gospodinova uskrsnuću. Oni su mu nudjali mjesto piće, očat i žuć, oni su ga tutkli i bičevali za uzdanje, što je on bičevao Egipćane s njihovim prorodjencima. Oni ga predadoše poglavicom svećenickim, radi kojih je potopio Faraonovu vojsku u crvenom moru. Oni mu rastvorili sveto rebro, radi kojih je On raztvorio crveno more, da uzmognu pobijegnuti pred proganjajućim ih egipatskim kraljem. Strašne li ljudske nezahvalnosti!

Kao pravi Spasitelj čeovječanstva, podijeljive Isus mjesto osvette svojim mučiteljem sa križa svoj sveti blagoslov: On nesamo, da im velikodusno opršta, već se dapaće za njih i moli svomu Otcu nebeskom: „Otče, oprosti im, jer neznađu, što čine!“

Zidovski svećenici i poglavice misljuju, da su, ubivši Isusa Hrista, za uvijek ubili i njegovu svetu nauku. Ali nećista saviest nije im ipak dala mira. Bojeći se, da bi se moglo obitiniti Njegovo proročanstvo, da će naine za tri dana ustati iz groba, metnuće na Njegov grob težak kamen, zapečatiće grob pečatom i postaviće okolo groba vojničku stražu. Jadrinci, koli varava bijaše njihova nada!

Isus uskrsnuo u istinu — kako reče — treći dan od mrtvih, davši nam primjer kako ćemo i mi jednom uskrsnuti, budemo li živili i radili polag Njegove slike nauke.

Usponomen na Spasiteljovo uskrsnuće slavi katolička crkva s pobednikom Isusom dvojaku pobjedu: Njegovu nad tjelesnom smrtri, i našu nad duševnom smrtri, koju smo zadobili Njegovom zaslugom izmiriv se u ovu svetu dane s Ocem nebeskim.

Radi toga su mi i kao kršćani i kao Hrvati iskreno radujemo uzvi-

objelodanjen decembarskim patentom. To glasovito djelo proizašlo je iz ruku takozvane ustavovjerne njemačke stranke, koja je mislila da joj je tim sačuvana vlast u Austriji za sva vremena. Nu nijedno djelo čovječjih ruku nije sagradjeno za sve vjekove, tim manje ono, koje ne ima moralnog i etičkog temelja, koje je na pjesku sagradjeno.

Glasoviti članak XIX. državnih temeljnih zakona priznava dodože dostojanstvo svim austrijskim narodom posvećujući ravnopravnost, nu taj je članak za slavenske narode, za većinu dakle državljana ostao većinom mrtvo slovo.

Radi toga dolaze od vremena do vremena u austrijskom parlamentu na dnevni red predlozi, da se promjeni ustav od god. 1867., da se postopeč državne temeljne zakone revidira, da se popravi staru nepravdu, koju snasaju nemjemački narodi Austrije, ti kriji ni dužni.

Takav predlog, ili predloge stavlja se u carevinском vjeću: česki zastupnici dr. Herold i dr. Sobotka.

Utemeljujući prečnost svog predloga, angloški je dr. Herold na uvod u svog govora, da njegov i drugova mu predlog nije naperen proti izbornoj reformi. Česki narod traži običenito i jednako izborno pravo. Ali tim je baš u tjesnom savezu takodjer promjena ili revizija državnog ustava. Od godine 1867. — reče — promjeniće se u Austriji temeljito odnosaji koliko u političkom toli u narodnom i gospodarskom pogledu. Zemaljski izborni redovi od g. 1861. su već odavna zastarjeli. Pojedine pokrajine zahtjevaju veću autonomiju. Ista dinastija vezana je u prvom redu uslijed pragmatičke sankcije na povijesničke granice pojedinih kraljevina i zemalja.

Ako se već u Kremziru dozvolilo zemljama veću autonomiju, nego li ju imadu danas, tih više je sada opravdava takav

Za promjenu ustava.

Nakon nesretnog svršenog rata od g.

1866. proti Njemačkoj, bježe Austrija pritiskom Madjara razdijeljena u dve pole, "au-

strijsku i ugarsku. Nagodhom između Austrije i Madjara predani su u Austriji nemjemački narodi Njemcem, a u Ugarskoj nemadžarski narodi Madzaram u milost i nemilos!.

Austrijski državni skovare g. 1867. uslovani od Madzara ustav, koji bježe

život jedino od svoga pera. Već i ovako težko kuburim, a da stanem darivati svoje knjige, opet velim, da bi to bilo finansijsko samoubojstvo. Ja živim u poeziji, nu valja da kupujem i postole, valja da jedem, da spavam, jer nebili drugče mogao pisati, nebih mogao raditi na uhar svoga naroda. Ja sam bogac, a znam pisati romane; ima dosta ljudih, koji ne znaju pisati romane, nu koji imaju novaca. Zeli li se, da mi knjiga prodrie u narod, to bi mogli kupiti ju oni, koji ju mogu kupiti, da ju oni daruju.

Vi me već razumijete, ako sam i nespretan u pisanju listova. Ako me narod ne ponogne, narod, za koji gubim tolike noći, i za koji bih isti život žrtvoval, gospodine moj, ju sam uništen čovjek.

Moja je tvrdja mukana, da se rjesi

svakoga činovničkoga jarmo, da budem

posve slobodan, te uznognam tako po-

svetiti sav svoj rad, sve svoje dane uži-

višenoj zadaći, koja mi lebdi pred očima

i za kojom mi čežne srdeće.

Gospodine, uvjerite se, da, uvjerite

se, da mi ne evatu rože. To je strašno,

ljudi neće, da vjeruju onomu, koji mu

više: da, da, bogac sam.

Tiskari moram platiti 320 for. za

knjigu, a kako da to učinim, ako ne prodam nakladu? Pa odakle da živim.

O meni piše se mnogo, hvale me, čestitaju mi, a svi zaboravljaju, da jedem,

da spavam, da trebam i ovo i ono, da

sam čovjek zdrava i čvrsta želudeca. Ako

sto dobra uzradim u nekoliko godina,

pa ako protegnem pete prije vre-

mena radi silna napora, da, onda

će se pisati: eto opet dokaza, da smo

trajav narod, da nismo pružili ruke itd.

Tako Vam je na svjetu. Ja sam od-

vise ponosan, a da molim milostinju, nu

znam, da se i moj trud mora nagraditi

kao i svačiji. Ja pišem, mučim se, učim,

pa sve neznam što će biti, kako će biti.

Nemojte misliti, da sam malodusan,

nego bučite osvjeđeni, da znam što je

moja dužnost, i što je dužnost onih za

koje ja pišem. Pomislićete: ala je ne-

ćedan! I to se varate, jer ja znam da

moram napredovati, da ću napredovati,

a znam, da neću moći napredovati, ako

mi se uzkrati pomoć, ako mi se onemo-

gući rad. Meni je književnost nješto uži-

višena, srdeće mi je prepunj i sam neznam

česa, ne radim za novac, niti živit moram.

izlazi svakog četvrtka e-
podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju
ne podpisani ne tiskaju a
nefrankirani ne primaju.

Predplata sa poštarnom stojil
10 K u obće, } na godinu
5 K za seljake, } ili K 5, odn. K 250 na
pol godine.

Izvan carevine više poštarni.
Plaća i utujne so Puli.

Pojedini broj stoji 10 h. zapo-

stali za h. koli Puli, toli

izvan iste.

Uredništvo i uprava nalazi se
u Tiskari Laginja i dr. prije
J. Krmpotić i dr. (Via Giulia
br. 1), kamo neka se naslovljiva-
ava pisma i predplate.

PODLISTAK.

Spomenice na pok. Eug. Kumičića.¹⁾

Velecijenjeni prijatelji!

Primio sam sve u redu 16. Hvala
am srdačna. Šljajam Vam danas jošte
eset komada, te držim, da će te ih vre-
menom razpačati. Dva komada stoeje na
še razpolaganje. Darujte ih komu.

Gospodine, Vi mi pišete, da bi lije-
lo, kad bi se darovale rječkoje knjige u
ovranu itd., gdje se hrvatska knjiga ne
upije. Da, to bi lije počelo, nu Vi niste
omisili, da hrvatskom pisecu ne evatu-

Gospodine, to je ne mogu, to ja ne-
mijem učiniti, jer bi se time uništilo. Tu
je sam sironut čovjek, hrvatski pisac,

¹⁾ Osvjedočeni smo, da ćemo ugoditi mnogo-
rojnim Stvarateljima našeg nezahvalnog Eugena
členom našeg ženjoljka i pica, ako prijevimo ovo
jegovo zanimivo pismo, pišemo danasinoj na-
mljivoj činovničkoj kastorskoj, nezadovoljnoj kolportir-
atelskoj knjizi i nosiši g. K. Jelisiju 25

zadne. Naši Jeniši želju, da se u uno-
ska saznade za njegove okolnosti, ali danas je
ovo da se i to zna, da lude mogao bolje pro-
čiti literari historik njegov književnički rad i
čko njegov slanje, u kojem se je našao u
tovo doba svoga književnoga djelovanja. Op. ur.

—

Začuđeni Statovi²⁾ pisani su za
istarске Hrvate, te bih i želio, da mi se
kujige razpadaju ponajviše u jednoj mi
domovini. Dao sam tiskati samo 1000

komjada, te ih držim u svojoj kući, i

neću da ih razazljam na sve strane, dok

mi budu dolazile naručbine iz Istre, jer

se bojim, da bi mogli knjigu pitati, a da

nebili imao.

Knjizi je posve politička tendencija.

Ljubljanski Z von³⁾ hvali moj roman

u veliko, pa zaključuje ovako: „Preverjeni
smo, da bo ta pripovedka istarske Hrv-

ate bolj osvestila, nego deset političkih
brošura.“ Bože daj!

Evo moga mišljenja: župnici i imuć-

niji ljudi mogli bi u mene naročiti po

ili 3, ili više komada, da ih raztire
medju pukom. Tako bi ja uspije u svojoj
naknadni, i u meni bi se pomoglo.

Ovaj list pišeš Vam kao prijatelju,

te mi nebi dragi bilo, da se saznaju
mjeđu okolnosti — okolnosti hrvat. pisca.

Pišite mi čim prije.

Vaš i Vam zahvalni

Jenio Kumičić v. r.

Zagreb, Ilica 29, 5. 8. 1883.

Pozdrav svima.

Je li doma Vj. Spinčić. Ako je, re-

cite mi, da sam postao knjige (Zač. Svat.)

u Kopur.

zahjev. Centralizam zadao je Austriji duroke rane, koje može zacielići reviziju ustave ili federalizam, što no ga preporučiće najbolji austrijski državnici. U okviru zemaljske autonomije mora se pako za jamčiti i narodnu autonomiju, zakonitu zaštitu narodnim manjinama. Onako, kašto je sada ne može se ići dalje, jer će država zapasti u pogibeljnu kružu, iz koje se neće više iskopati.

Češki radikalac dr. Sobotka kazao je istom povodom, da je centralizam prava nesreća za državu, jer se isti protivi povjestnom razvitku države i potrebam pojedinih zemalja.

Ministar predsjednik barun Gauthsch odgovorio je u kratko, da vlada ni prema jednomu ni prema drugomu prešnomu predlogu ne zauzimlje za sada nikakvo stanovište, jer su oni samo formalne naruči i jer idu za tim, da se izabere posebni odbor za reviziju ustava. Vlada će se tekar tada izjaviti budu li u odboru stavljeni konkretni predlozi.

Od strane hrvatskih zastupnika zagovaro je prešnost predloga dalmatinski zastupnik Biankini. On izjavio, da će hrvatski zastupnici Dalmacije i Istre kao odlučni protivnici decembarskog ustava, koji im je donio jedino narodno robstvo i gospodarsku propast, rado glasovati za prešnost predloga. Navodio niz patnja, poženja i progostva, što ih je hrvatski narod morao podnijeti u dobu dualističkog ustava. Odnosnici se nisu poboljšali niti posle 40-godišnjega gospodstva decembarskog ustava.

Taj ustan nije štito Hrvate niti proti pokusu raznarodjenja niti ili je branio proti birokratskom nasilju.

U Istri, koja spada na temelju državnog prava Hrvatskoj, vlada upravo nesnosno ponijatna blagost provirivaše iz svake nještine. Zemaljski sabor ne može već dulje gove erle; od pogleda njegova oka spremena redovito zasjedati, jer talijanska spava me tajni užas, kao da će me u prahu satrati. Ja krenem za njime ni sama neodgovori na hrvatski upit u hrvatskom jeziku. Činjenica — reče — što sudci u eto opazim Semidu, gdje leži na odrni, Istri ne poznaju jezika pučanstva, spada u oko nje gore svjeće i mioniris se širi među osebujnosti, koje se mogu dogadjati po sohi. Jošte bijaše liepa. Nebeski sunčesak jedino pod austrijsku ustanom. Hrvatske litarše na njezinom licu. Čelo njezino napise ne trpi se tamo ni na nadgrobnih spomeničih.

U Dalmaciji je talijanstina uredovni jezik; osnivanjem njemačkih i talijanskih pučkih učionica Hrvati se raznarodjuju, a tomu se mora u ustanu stvoriti zakoniti učustuk. Govornik iznosi tužbe protiv spoga upravnoga uredovanja i crtaže po sljedice decembarskog ustanu na sabore, i gagu na krevet i uzme ga moliti go-autonomne financije kraljevinu i zemalja, voreći: „Gospodine, kći mi je umrla — koje su odviše obterećene. Kako je decembarski ustan natio hrvatskomu narodu golemu štetu na narodno-političkom polju, tako je iste oštećen i u gospodarskom pogledu. Ovaj ustan, koji se je i u drugoj državnoj polovici pokazao nemocnim, mora se zamjeniti ustanom u duhu napredka i prave slobode narodnoga razvitku svih naroda. Samo revizija na temelju državopravnih ugovora pojedinih kraljevin i zemalja kadra je k novomu životu probuditi ovu monarhiju. Bez jake kraljevine Češke na sjeveru, bez jake kraljevine Hrvatske na jugu, ova se monarhija nikada neće dobiti mira. Habsburška se monarhija mora s nova sagraditi na federalističkom temelju.

Kod glasovanja odklonjena je prešnost obaju predloga. Za prešnost su glasovali Poljaci, Česi, konservativni veleposjed, hrvatski, srbski i slovenski zastupnici te prisutni Talijani.

Izvadak

Iz pisma Klaudijs Prokule, žene Poncije Pilata, što ga je pisala svojoj prijateljici Fulviji Gelzilliji u Rimu.

Povodom muke i smrti našegu Spasitelja, pisala je žena rimskoga namjesnika Poncija Pilata u Jerusalimu vrlo zanimivo pismo svojoj prijateljici Fulviji levite. Ta mrtvna svaki dan postaje sve veća i veća, i već je osvela nad njegovom glavom. Ali pored svega toga, rieti Na-

Opisav Klaudijsa kako je sa svojim zarenjeve — to su rieči mudračeve, — a Irud ga šalje k tebi, da mu sudiš. suprugom iz Rima pošla u Iberiju a odavle njegova čudaš, to su rieči pravoga Boga. — Pa zasto ga onda mrze?

Jerusolim, gdje da nije mogla s nikim obititi, jer da su Židovi nepovjerljivi i grieske i kori njihovo licumjerstvo. Jednom ponosen te je živila sama za sebe, za svoju sam slušao, gdje im kaže: „Pobijeljen obitelj i za svoga nejakoga jedinice. Jedina grobovi i legla guja otrovnicu, ne meteće obitelj s kojom je občela, bijaše ona po-glavice židovskog hraca ili sinagoge Jaira i supruge mu Salome, koji imahu krasnu i ljubeznu dvanaestogodišnju jedinice kćerku Semidi.

Sada opisuje Klaudijsa poznato čudo iz bibličke povijesti o uzkršnuću djevojčice kako slijedi:

Neko vrieme poboljevaše Semida. Pa kad sam se jedno jutro ustala, rekose mi,

da je spokojno preminula u krilu maternu. Preneražena žalostom višeš uzem

sina pa se pozurim tamu, da plačem sa biednom Salomom. Kad sadosmo u onu ulicu, gdje je bila njikova kuća, bijaše se duša.

oko kuće sakupilo toliko množstvo naroda, Na to se Poncije ustane i otiđe za-svirala i pjevača, da su moji ljudi težkom mišljeno, a ja ostadol sama sjetna i ne-

mukom prokrcili put za nosiljku. Kad do-vesela. Približavao se dan Paski. Na taj

djosmo na velika vrata, opazim da se veliki blagdan sakupljaše se sa svih stra-svjet raznje pred nekoliko ljudi i da ih nah Judeje u Jerusalim silan svjet, da u cudu promatra. Prvoga medju njima prinese u hramu svečanu žrtvu.

prepoznam Semidina oca, na mjesto tuge U onaj četvrtak, što je pred tim bilo je vidjeti na njegovom licu neobičnu blagdanom, reče mi Poncij žalostan, da nadu i neko čudno uvjerenje. Za njim je budućnost Isusa Nazarena neutječna,

stupahu tri siromašno odjevena čovjeka, a za njima četvrti, ogranut u dugu haljinu, a bijaše u cvetu mladosti. Ja bacim po-

glad na njega, nu brzo ga odvratim, kao da bih izvršio žarkoga sunca. Pricini mi

se, da mu čelo sjeva vatrom, a rudaste vlasti, koje mu po ledjima padahu, da odrazuju suncane zrake. Ne mogu ti iz-lazati što sam eutila gledajući njega.

U njemu bijaše nešto privlačivo. Ne-ponjatna blagost provirivaše iz svake nje-

štine. Zemaljski sabor ne može već dulje gove erle; od pogleda njegova oka spo-

pavne me tajni užas, kao da će me u prahu satrati. Ja krenem za njime ni sama ne-

značiti kamo ideni. Otvore se vrata i ja jeziku. Činjenica — reče — što sudci u eto opazim Semidu, gdje leži na odrni, Istri ne poznaju jezika pučanstva, spada u oko nje gore svjeće i mioniris se širi među osebujnosti, koje se mogu dogadjati po sohi. Jošte bijaše liepa. Nebeski sunčesak jedino pod austrijsku ustanom. Hrvatske litarše na njezinom licu. Čelo njezino

napisne ne trpi se tamo ni na nadgrobnih spomeničih.

U Istri, koja spada na temelju državnog prava Hrvatskoj, vlada upravo nesnosno ponjatna blagost provirivaše iz svake nje-

štine. Zemaljski sabor ne može već dulje gove erle; od pogleda njegova oka spo-

pavne me tajni užas, kao da će me u prahu satrati. Ja krenem za njime ni sama ne-

značiti kamo ideni. Otvore se vrata i ja jeziku. Činjenica — reče — što sudci u eto opazim Semidu, gdje leži na odrni, Istri ne poznaju jezika pučanstva, spada u oko nje gore svjeće i mioniris se širi među osebujnosti, koje se mogu dogadjati po sohi. Jošte bijaše liepa. Nebeski sunčesak jedino pod austrijsku ustanom. Hrvatske litarše na njezinom licu. Čelo njezino

napisne ne trpi se tamo ni na nadgrobnih spomeničih.

U Dalmaciji je talijanstina uredovni jezik; osnivanjem njemačkih i talijanskih pučkih učionica Hrvati se raznarodjuju, a tomu se mora u ustanu stvoriti zakoniti učustuk. Govornik iznosi tužbe protiv spoga upravnoga uredovanja i crtaže po

sljedice decembarskog ustanu na sabore, i gagu na krevet i uzme ga moliti go-autonomne financije kraljevinu i zemalja, voreći: „Gospodine, kći mi je umrla —

koje su odviše obterećene. Kako je decembarski ustan natio hrvatskomu narodu golemu štetu na narodno-političkom polju, tako je iste oštećen i u gospodarskom po-

gledu. Ovaj ustan, koji se je i u drugoj kretaju. On primi Semidu za ruku, upre u nju svoje moguće oči, pa joj zapoviedi:

„Ustani, diele moje!“

Fulvijo! — Ona ga je poslušala! Semida se pridigne na svome ležištu, država nevidljivom rukom; oči joj se otvaraju, a nježni životni cvjet razvjeđe se na njezinim ustnah; ona pruži ruku i zovne:

„Mamo!“ Taj krik probudi Salomu. Mati se sa keruju grčevito zagri, a Jair pale i počne cijelavim krajevima odjeće onone, koga nazivaše vještice pa govorase: „Što će učiniti, da tebi služim i da tako stečem život vježni?“

— „Nauci se činiti ovo dvoje: ljubiti Boga i čovjeka.“

Tako reče i nestene ga izpred nas, kao zračne sjene. Ja sam sama klečala, a da nisam ni znala da klečim, digoh se i podjoh kući ostavljajući sretnu obitelj na vršku sreće i radosći, koju pero ne može da opisne ni kist da naslika. Kad je bilo za veleroni, ja sve pripovijedim Ponciju. On obori glavu te mi reče: „Ti si vidila Isusa Nazarena. Njega mrze Farizeji, Sadukeji, stranka Irudova i obole hramске zanimive pismo svojoj prijateljici Fulviji levite. Ta mrtvna svaki dan postaje sve veća i veća, i već je osvela nad njegovom glavom. Ali pored svega toga, rieti Na-

Irud ga šalje k tebi, da mu sudiš. — Što je učinio?“

Kad je to upitao, nastane iznova buka: — „On prorice, da će hram propasti; on se naziva kraljem židovskim, Kristom, sinonim božjim; on grdi svećenike, sinove Aronove — govorahu levite. — „Da se propne!“ — vikaše razjareni narod.

Ti se vapaji ore još i sad u mojih usnih, lic, neporočne žrtve — još je i sad pred mojim očima.“

Poncije se obrne k Isusu, pa ga pri-jazno zapita:

— Jesi li kralj židovski? —

— Jesi li Hrist, sin božji? —

Isus ne odgovori ni jedno slovce. Poklici se ponovio još silnije od prije kao da bi urlanje gladnih tigrovali orlo se: „Predaj nam ga! — Razpni ga!“

Poncij im zapovjedi, da ušute pa reče: „Ja ne vidim nikakve krivnje na tome čovjeku pa ču ga pustiti.“

— Predaj nam ga, — razpni ga!

Dalje nisam mogla slušati, nego zov-nem roba i posljedim ga po svoga muža, da se za časak sa mnom sastane. Poncij ostavi sudnicu i podje k meni. Ja se bacim na koljena pred njim, te ga stanem milo i drago zaklinjati, da ne bude krv smrti ovoga pravednika, koji je sličan bez-smrtnom bogu; kako sam noću usmila strašan san i njega gledala u božanskomo veličanstvu, gdje sudi ljudem, koji trepeća od straha pred njim; kako sam medju sjenama onih nesretnika, koji su se str-moglavili u egnjeni bezdan, viđela ta ista lica, koja sad traže njegovu smrт i odvara-čala ga, da ne mletne svojih ruku na njega, jer da jedna kap te krvi nosi vječnu osudu.

— Sve, što se događa, plasim se sam, — odgovori Poncij, — ali što da radim? Rimsku je cohorta (vojn. stražu) malobrojna i ta je zaštitila male na protiv ovoga naroda, u koji su ušli sami demoni. Nam prijeti pogibelj i taj je sud sličan hramu Eumenidu, jer se na njem ne traži pravda, nego osveta. Ti se, Klaudio, umiri, i idu u vrt pa pazi na diete, jer tvoje oči nisu za tako krvave prizore. — To reče i o ide.

Ostatob sama i bacim se u zagrlijaj očajnoj tuzi. Isus pred sudom još uviek izsmjehivajući i rugaju mi se ljudi i vojnici; sve njihova poruge zaustavljaše njegova neodoljiva ustrpljivost. Poncije se vrati na svoju sudsku stolicu. Po običaju, koji bi-jaše od davnine, mogase upravitelj na praznik paske jednoga osudjenika pustiti u znak dobrovornosti i milosrdja. Čineći to uviek, gledaše na izbor naroda. Pilat, misleći, da će tako spasiti Isusa, gromko zaviče:

— Koža čete da vam pustim na pra-znike, Barabu ili Isusa, provanoga Hrista?

— Pusti nam Barabu! — zagrimi rulja.

Barabu bijaše hajdučina i ubojica, sa svojih nedjela poznat cicloj okolici.

Poncije ponovno zapita: Sto da činim sa Isusom Nazarencem?

— Razpni ga!

— Kakvo je zlo učinio?

Razjarena rulja opet odvrali: „Razpni ga!“

Poncije neznaša ni sam, što bi radio, pa otaciju obori glavu. Činilo se, da držkost stjetne prijeti njegovoj vlasti, vlasti imena rimskega, koju bi on tako podkoproao, a koja nije imala druge obrane do svoje slave, jer je samo malo vojske bilo pri-seglo rimskoj zastavi. Buka bivše od časa do časa sve veća. Još me nikad nije toliko zagljušila vika u cirku ni sporovi na toru. Ni na cijem licu, kome ne bijaše spokoje, niti stra, du na veličajnom čelu živje. Poruge ni muke, ni skora stamtota u mučenici smrt — sve to nije moglo pomuniti njegova nebeskoga pogleda. Te oči, koje su povratile život kćerki Jairovoj, gledaju krunike neizkazanim mirom i lja-bavljvu. On je postradao, ali veseo, a duša mu se kao čisti plamen žrtve paljenice vinula k nevidljivom prestolju. Sudnica bijaše puna naroda. To bijaše nabavio Nastavak u prilogu.

tok, koji se rušio od Siona, gdje je stajao sam, pa tekao do sudnice. Svaki čas dolazahu novi glasovi tomu paklenomu naroru. Muž moj prestrasen i umoran na kon poput. — Oj vjetna šteta! — neć ustanane, a neizrjestan i mrtav strah uše se na njegovu licu, simbolično si gre vodom ruke i reče: „Nevin sam u ovoga pravednika.“

— Neka pade na nas i na našu djecu! zaurla luda svjetlina i sakupi se oko m, a krvnici ga stadoće biesno natezati, sam svojim okom pratiš žrtvu, koju vodili na klanje. Iznenada zastre mi tama, a po grčevih očka sudsila m, da mi se primite život kraju. Jadih k sebi na rukuh svojih robkinja o kod prozora, koji gledaše na dvor ed sudnicom. Pogledam tamu i vidim gove svježe krvi. — „Ondje su bicevali sa Nazarenom“, — reče jedna robkinja. „A tamo su ga vjenčali trnovom krunom“, — reče druga. — „Vojnici ga izjavuju, zovući ga kraljem židovskim, ge udarahu po obrazu, a sad umire“, reče treća.

Svaka ta rieč paraše moje srce, kao i one mi podvostručiš tugu. Po namaju grudiju sudila sam, da se je toga ma dogodilo nešto nadnaravnava. Nebo tamni, kao što se je i moja duša razila. Grdne oblacine strašnih oblika nakoče se nad zemljom, a iz njihova surna krila sievali munje. Grad, koji je jutro bio uzburkan, kao ocean, bio je i nevesen, kao da je crna smrt nad im razraštila svoja krila.

Neizkazana groza prikova me uz jedno jesto. Pritiskajući na grudi diete, izgleda sam nešto, ali ni sama nisam znala o. O devetom času svagstine se zrak i astane tama, a grozan potres ukoleba emil i sve se potres. Mislio bi čovjek, a će se oborili svjet i povratili prvušnji os. Ja padoh na zemlju. U to vrieme pade u moju sobu jedna moja robkinja, odnos židovka, sva bleda i u groznom strahu, pa zarida: „To je sudnji dan! Bog nam to navješće čudesi. Zavjesa se Ramska pederala“.

Govore po gradu, da su se pootvarali robovi i da su mnogi vidili, kako ustaju kavedinci, što su poginuli u Jeruzolimu, a proroci i svećenici od Zaharije pa sve do Jeremije, koji je predstavljao sad Siona. Ti nam mrtvaci navješćuju srču božju.“

Pričini mi se, da sam izgubila pamet i kao vrloglava podjem na skaline. Tamo nadjem stotnika, koji je bio kod kazne Isusove. Taj stotnik bijaše veteran, već osedio u bojevinu sa Germanima i Partima. jošte nigda nije junačkih srca kučalo u junačijim prsim, ali tada bijaše smeten i iznemogao od težkoga kajanja. Ja ga stachod ispitivati. Sto se zbilj, nu on u nesvjestiti podje mimo mene buncujući u neznan: „Ovaj što smo ga ubili, bijaše pravi sin božji“. Ja krenem u veliku dvoranu, gdje bijaše Poncij, koji si zastrelice rukama, pak da kapazi mene, izpravi glavu te mi očajno reče: „Klaudiju! za što nisam slušao tebe? Za što nisam toga mudraca branio svojim životom? Peče me grešna moja savjest!“ Nisan smjela odgovoriti. U mene ne bijaše rieči za toj nenaknadivi gubitak, koji nas je za uviek zapetatio pećatom pogibelji. Tisnu prekidaše urnebes gromova i sun uzburkane petore, koji nemilo odzvanjaše svodovima dvora. Ne mareći za te strahote, pojavi se u trijemu naše kuće starčić. Dovedeš ga pred nas. On se bací na zemlju pred mojim mužem i plaćući govorase: „Ime mi je Josip Ariuatejski, pa sam došao da te zaprosim, da mi dopustiš, da uzmim s kršća tielo Isusovo pa ga pokopam u svome vrtu.“

— Uzmi — reče Poncij — ne dižuci glave. Starac ode. K njemu se pridruži hrpa žena, koje su ga čekale na dvoru. Tako prodje taj strašni dan.

Isus bude saliranjan u grobu, usječena u pećini; na ulazu u pećinu bijaše po-

stavljen straža. Treći dan sjajudi slavom i pobjedom, javi se nad tim grobom. On je uskrisao i ispunio tako svoje proročstvo. Slaveći pobjedu nad smrću, javio se svojim učenicima i mnogobrojnome narodu. Tako svjedoče za njega njegovi učenici. To svjedočanstvo potvrđuju svojom krvlju, prolivenom pred prieštolsima knezova i pred sudcima. Nu za njega je najtvrdje svjedočanstvo njegov nauk, koji je povjerio tiberijadskim ribarom. Taj se je nauči razširio po cijelome carstvu. Ti krotki, ponizni i nepoznati ljudi postali su govorici i hrabri junaci. Nova se je vjera razbijala, kao zdravo drvo, čiji će koren jedan put podrobiti korjenje imena, religije i slave naroda rimskega.

Od tega doba ne uspijeva mome mužu ni jedan posao.

Na koncu priopoveda prijateljici kako ih je od tada zapustila sreća i muž joj je dignut sa časti; vratise se u Europu prebijajući se od grada do grada i napokon im je umro sin jedinac.

Očevidac našega Spasitelja Isusa.

Pred malo vremena u nekom talijanskom listu izašao je članak, u kom se je žalilo, što nemamo slike Velikog Nazarenina. Tom je prigodom Donato De Leonardis poslao uredniku onoga lista pismo Publij Lenta, žudinskog namjesnika, upravljeno caru Cezaru Augustu, koje se je pismo sačuvalo u pismohtani obitelji Cezarini. Od velike je važnosti, ovo pismo, pak ga s toga ovdje prenášamo s latinskoga u hrvatski jezik. U tom pismu piše namjesnik iz Judeje caru u Rim slijedeće:

„Pošto sam čuo, da želite znati ono, što će sad da ti pričam, reći ću ti, da u naša doba živi i putuje neki čovjek, velikih krieposti, imenom Isus Krst, koji je od naroda nazvan prorokom istine i o kojem njegovi učenici tvrde, da je sin Boga, Stvoritelja neba i zemlje i svega, što je na njima bilo i biva. U istinu, o Cezare, svakoga se dana čuje čudnovaliti stvari o ovom Isusu Krstu. On uzkrstuje rute, ozdravljava bolestne satnom jednom rieči. Čovjek je srednje veličine i vrlo lepa oblije, a tolikim mu veličanstvom sjajice, da su oni, što ga motre, prisiljeni, da ga ljube i da ga se boje. Kosa, (vlasi), koja mu pada do usiju, ima boju zrele ljepotica, a od usiju do ramena boju zemlje, samo nesto svetliju. Na sred' cela kosa mu je razdieljena, po običaju Nazarenkom, a čelo mu je široko i vedro: na licu nema nikakvih brazgolitina, niti drugih mrlja, a boje je razblažena rumenilna, što ga milinom kit. Nos i usta ne mogu od nikoga biti bolje načerlana. Njegova brada, u svem kosi slična, nije odveć duga i razdieljena je na polovice; pogled mu je čudnovato veličanstven i ostar: oči su mu milostivne i jasne, a ono, što je čudno, odrazuje ti se na licu i u očima poput sunčanih zraka, na način, da ga nitko ne može uprto motriti zbog svjetlosti, koju razasili. Kada kori, plasi; kad opominje, plati. On zna prući k sebi ljubav, a rietko je veselo. Kaže se, da ga nikad nisu vidjeli, gdje se smije, a jesu gdje plati. Ruke su mu i mišice izvanredno liepe. U govoru zadovoljava svakoga, nu riedko se vidi. Kad se pak nadje u društvo, odaje veliku čestnost. Na pogled i u osobi najlepši je čovjek, što ga se može zamisliti, u svem sličan majci, od koje ljeplja se žena nikad u ovim krajevinama nije vidjela. Ako dakle Tvoje Veličanstvo, o Cezare, zeli, da ga vidi kako si me u prijasnjim oglašima obznanio, pošalji mi odluku, a ja ću ti ga odmah odpremiti. Svojim je znanjem zadivio sav Jeruzolim. Pozna sve jezik i znanosti, premda nije nikada ništa učio. Ide bos i gologlav poput ludjaka; mnogi se smiju, kad ga vide; ali svojim prisućem, kao on govoriti, prouzrekuje strah i sudjenje. Svi tvrde, da se takav čovjek nije nikad u ovim krajevinama vidi. U istinu kako me uvjerajavaju, židovi ga smatraju božanskim, pa mu vjeruju, a mnogi

ga tuže meni, govoreći: da je proti zakonima Tvoga Veličanstva. Mene uznenirisači ovlični židovi. Veli se, da on nije nikada nikomu što na žao učinio, i svi oni što ga poznaju, i koji občahu s njime, tvrde, da su od njega primili dobročinstva i zdravija. Pripravam sam Tebi na posluh, i ono, što Tvoje Veličanstvo zapovjedi, bit će izvršeno. — Iz Jerusalima, Tvoga Veličanstva najvjerniji i najpokorniji Publij Lentul, namještnik u Judeji.“ P. L.

Iz Dalmacije.

Koncem marta 1903.

Sa tekućom godinom nastaje novo razdoblje u našoj pokrajini. Velike promjene dodjoše na političko, upravno i gospodarsko polje. Ovim dopisom želimo to putem vrijedne „Naše Sloge“ priopćiti našoj hrvatskoj braći u Istri.

Ako hoćemo da započnemo od nekog temelja, moramo najprije spomenuti naše općine. Kako je pozvato, općinska vijeća ili zastupstva biraju se u našoj pokrajini u 6 godina, te u svim općinama bivaju izbori istodobno. Uprrava pak započinje sa prvim danom godine, što dolazi iz obavijenih izbora. I baš prošle godine smo mjeseca julija i augusta imali izbore, a 1. janara ove godine ustanovile su se nove uprave po svim općinama, izuzevši koju rijetku iznimku, gdje to s izvanrednim razloga nije moglo biti. — Prigodom izbora bilo je na sve strane dosta borbe, koja imadžaše odjeka i u razinu uticaja; jer se mnogi nikako ne htjeđu podlježiti stranci pobijediteljici. Borile su se političke stranke: najjače u nekim općinama, hrvatska narodna stranka sa čistom strankom prava. Medju Hrvatima i Srbinima nije bilo opte ni prave borbe, jer se, gdje je jedno prebijaju, većinom nagodile. Talijani se gdje god pomoliše, ali im izvan Zadra nema opstanka. U mnogim općinama borile su se mjesne stranke s mjesnih, zajedničkih i osobnih razloga. U borbi je život, pak se ne čudimo i ne osudujemo takvu borbu, izim ako se u njoj traži litičnost i osobna korist.

Baš za to bilo bi dobro, da budu u općinskim vijećima zastupane stranke različita mišljenja, da se tako svako pitanje uznogene bolje prosuditi i rasbistriti. Jedino bi bilo poželjno, da borba bude ujek i svagdje otvorena, umjerena i poštena.

Kada čovjek pogleda na toliki broj novih općinskih vijeća, mora da mu se uzigra na pomisao, da mogu kroz 6 godina i mnogo dobra učiniti. Kaže se, da su dalmatinske općine najsamostalnije u Austriji; pak ćetim prigode, da tu samostalnost upotrebe na dobrobit naroda. Samo da se la samostalnost ne izvrge u mrljivo ili u zlorapu, što se je u prošlosti na žalost i desilo. Neka za to paze zemaljski odbor i vlada, u koliko ih na zakon sili i u koliko im to dozvoljava.

Početkom ove godine uglavljiven je i sporazum između hrvatske narodne stranke i srpske stranke. Taj je sporazum sklopljen osobito obzirom na nove prilike, što nastaje u monarhiji uslijed držanja madžarske koalicije. Zastupnici iz Dalmacije i Hrvatske htjeđu da služe u dogovor sa madžarskom koalicijom, pak je trebalо da Hrvati i Srbi budu međusobno složni, da kaš jedinstven faktor stupe pred Madžare. To je potaklo i dovelo do sporazuma. — Istom prigodom i s istih razloga došlo je do dogovora i s Italijanima, te se tom prilikom ukazala neka primirjivost; ali do sporazuma ili nagode nije došlo.

U najvišem osobljiju u upravi zemlje također su nastale ove godine velike promjene. Ponajprije dobili smo novog načelnika, i to prvi put rodom Dalmatinac. To je Niko Nardelli iz Dubrovnika. Isto tako je Dalmatinac Josip Tončić, rodom iz Raba, imenovan dvorskim savjetnikom kod namjesništva, t. j. načelnikovim doglavnikom i zamjenikom. Prvi je dakle iz južne i drugi iz sjeverne Dalmacije. Oba

su poznata kao umni i iskusni ljudi, te se pravom od njih mnogom nadamo. Znanja i volje im neće manjati; samo ako ih budu iz Beča slušali i pomagali. Ali zar ne zaslužujemo pomoći od države i po pravici i po položaju zemlje?

I na predsjedničtu pričivnog suda nastala je ove godine promjena; ostavio nas je predsjednik Gertscher, pošavši u istom svojstvu u Trst. A i ravnatelj pošta i brzjava Pattay premješten je u Trst. Kad su k nama došli, bilo je proti njima negodovanja; nu ovo se je kasnije smirilo, barem glede prvog. Dapače, Gertscher je pri odlasku dobio i pohvalu; uvidismo bo, da bijaše čovjek uman, radin, pravedan — i u jezičnom pitanju. — Sudstvo sada upravlja dvorski savjetnik Benedetti, a postava i brzjavima savjetnik Brill, obojica Dalmatinci. Bilo bi prerno prorokovati hoće li prvi biti imenovan i predsjednik pričivnog suda a drugi ravnateljem pošta i brzjava. Obzirom na druga imenovanja nadamo se, da će ova dvojica ili drugi naši ljudi zadobiti spomenuta mjesta.

Na isti način i na gospodarskom polju doživljiamo ove godine oveće promjene, a druge nam se stavlju u izgled. — Pred malo vremena bio je obnovljen trgovački ugovor s kraljevinom Italijom, koji se nas u velike tice. U istom je ukinuta vinjska kauzula. Nego uz sve to, naše vino ne samo da nije poskupilo, nego je i pocjeno. Tomu je uzrok što još imade u našoj državi talijanskog vina, dovezena uz nisku carinu, prije ukinuća kauzole i što se još ujek patvori i čini umjetno vino — na stetu vinograda i zdravlja. — Nu u novom ugovoru snijena je carina na talijansko ulje, te će s toga našemu pasti i onako niske cijene. U pogledu ulja prijeti nam pogibelj i od lanenog ulja, ako se kod nje počnu podizati tvornice za proizvodjanje, istog, kako se to već kani u Trstu. Neki voditelji države, prije nego li daju dozvolu za takve tvornice, neka dobro promisle, kakvim posljedicama bi one urodile u Dalmaciji, a donekle i u Istri. — U obalom brodarstvu i ribarstvu smo također sada još prošli po ugovoru. Rodjeni na moru, morati ćemo da se još određemo i brodarenja i ribarenja.

Pred malo vremena čulo se je u carinskom vijeću od zastupnika raznih stranaka i od ministara, da je Dalmacija po ugovoru sa Italijom ostećena, te je dužnost države, da joj prileže i pomoći. Isti ministar predsjednik Gautsch je u carevinskom vijeću javno izjavio, da Dalmacija radi dosadašnje zapuštenosti zasluguje osobitu pažnju i potporu od države. Neka se sve spomenute riječi privredu u djelu; jer sama priznanja i osjećaji ništa ne koriste. Od riječi još se nijedan gladan nije nasitio.

U pogledu općila bismo također moralni sada krenuti na bolje. Ove godine bi se moralni dovršiti dogovori naših parobrodarskih društava i Loyda sa vladom. Ovo je naš veliki pilanje, te se valjda s toga i polako pomiče napred. Glede toga bilo je kod nas dosta različitih mišnjenja, straha, suprotnosli i polemike po novim nam. Radi se naime o tom, da se sva naša parobrodarska društva stope u jedno, uz sudjelovanje Loyda.

Još bi važnija bila za našu pokrajini izravna željeznička sveza sa monarhijom. A baš sada se o tom radi. Toj se je svezi dosele ujek suprotivila ugarska vlast, akopreni bi željeznicu isla preko hrvatskog a ne ugarskog tla. Ali zaludu: Hrvati preduše vlast vrh svoje zemlje Madžarima, pa sada uživaju plodove tajeg gospodstva. Nego vojnički krugovi s vojničkim razloga sile, da se ta željezница gradi: pak na vijećnjima, koja su se o tom prošle godine obdržavala i kojim je prisustvovala i ugarska vlast, reč bi, da je ova nesto populistička. Slično se je barem izradio ministar predsjednik Gautsch; a nedavno, kaže se, i ministar vanjskih posala Goluchowski. — Snije se i o željezničkoj pruzi preko Istre

či kvarnerskih otoka u Zadar, te niz Dalmaciju. Ova se sveza preporuča s ekonomskih i političkih razloga, ali imade dosta gradjevinskih poteškoća.

Vide se dakle na sve strane proujene i predviđaju neki novi život u našoj pokrajini. Dao Bog, da uz mogućnost doskora javiti preko dične „Naše Sloga“ našoj braći u Istri, da su sve te promjene bile na korist Dalmacije, i da je naš narod dosežno uskrsmuo. (ispunite se Vaše i naše želje. — Opaska uredništva.)

Pravi balzam dobije se, ne i već 2 mrežeta za K 5 — franko.

Zagorski prani sirup za kašalj 2 boce K 5 —.

Pre Švedske želudache kapljice 3 boce K 5 — franko.

Bože. Za danas dosti, s Bogom Marko, u nedjelju čemo se viditi u Krngi, pak čemo se još ča progovoriti.

Marko. To i ja baš želim, da si mi zdrav dragi Bože.

Politički pregled.

U Puli 11. aprila 1906.

Austro-Ugarska

Iz mjerodavnih bečkih krugova dolazi vijest, da će poslige ukzršnji praznika nastupiti novi dogadjaji, od kojih valja očekivati promjenu sadašnjeg nejasnog položaja. Govori se naime, da će ministar predsjednik baran Gautsch poslige Uskrsa ozbiljno uzraditi na tom, da sastavi parlamentarno ministarstvo.

Dne 6. primio je car i kralj ministra unutarnjih poslova grofa Bylanota u podlju audijenciju, na kojoj da se je radilo o određenju ili raspustu kranjskoga sabora; te je isti odgođen pismeno na neizvjesno vrijeme.

Jedan poljski list piše, da će se po Uskru sastati poljski i češki zastupnici na skupnu konferenciju radi izborne reforme.

Dne 2. o. m. otvoren je bio kranjski sabor, da raspravi vladinu osnovu o promjeni zemaljskog izbornog reda. Zemaljski predsjednik Schwarz pročitao je u 1. sjednici izjavu, u kojoj kaže, da običe pravo glasa prigodom izbora za carevinsko viće, nije nipošto zvano, da istisne načelo zastupanja interesa iz pokrajinskih sabora. Nakon te izjave podstroje je zemaljski predsjednik u ime vlade zakon, osnovu, kojom se pretražuje izborni red za kranjski sabor.

U osnovi sadržano je izmijenjena ostanaka ustrojenje nove kurije sa 10 izbornih kotara i s 10 mandata. U toj osnovi doznačeno je kranjskom veleposjetu, koje je u njemačkim rukama 10 mandata. Osim toga pridružuje se većinom gradove izvanskih občina tako, da bi prije podlegli uplivu poslednjih. Radi toga opriče se zastupnici slovenske narodno-napredne stranke odlučno vladaju osnovi. Najprije mu je pokazao, da neće zupan snijem započeti obstrukciju stavljenjem predloga i upita te dugotrajnim govorima i konakom, da neku došlu ljudi zapričešte rasprave osnove bukom, vikom, krije delati za poslati ča plovana, ač udaranjem, sviranjem raznih glazbalu, zvjenjem zvonova itd. Usljed toga bijaše vlasti prisiljena odreći sabor, te neima nade, da bi više došla na razpravu ovakva izborna osnova.

Prekjurir sastali su se u Dubrovniku hrvatski zastupnici, članovi saborskog kluba na dalmatinskom saboru, da viečaju o političkom položaju i o izvještaju posebnog odbora plede pregovora s talijanskim zastupnicima Dalmacije. Znatljivo smo, kako su daleko ti pregovori doprili i da li se vode ti pregovori između dalmatinskih Hrvata i Talijana bez obzira na primorske Hrvate i Slovence.

Izmijenju madjarskih operbenih stranaka s jedne strane i s druge između krune došlo je napokon do sporazumjenja. Odstupilo je naime neustavno ministarstvo, koje preuzeće kolovodje operbenih stranaka Koštel, Polony, Andrassey, Apomi itd. Predsjedništvo ministarstva preuzeo je bivši predsjednik ministarstva dr. Vekerle.

S napetošću očekuje se na strani Hrvata, hoće li sada madjarski operbenaci, koji su doma na vlasti izpunili Hrvatov zadana obećanja.

Bogarska.

Prema brzojavnim vistem postala je Sofija u zadnje doba pozoristem raznih političkih dogadjaja uslijed kojih su kompromitirani najveći uravnavci. Tako se u cijeloj bogarskoj stampi javno okrivljuju bugarski ministar-predsjednik Račo Petrov i vojni ministar-general Milutin Savov, da su podukupljeni sa 170.000 dinara, da od budimpešanske tvrdice Weiss prime narucuju muncije. Svi sofijski listovi su puni članaka, u kojima su upućene vrlo težke riječi: osvade okrivljenim ministrom.

Rusija.

Najvažniji je dogodak sjajna pobeda ustavnih demokrata pri izborima birača u Petrogradu. Ako se izbori ne ukinu, bit-

će svih šest zastupnika Petrograda ustavni demokrati. U devet gradskih četvrti, u kojima su već ustanovljeni rezultati izbora, izabrani su samo ustavni demokrati. Nema sumnje, da će svih 180 birača biti članovi ustavno-demokratske stranke. Konservativci su žalostno propali. Značajno je, da su Pobjedonoščev i vodja radnički Hrustalev-Nossar, koji se nalazi u petropavlovsкоj tvrdjavi, dobili samo vrlo malo glasova. Propali su i poznati kapetan Klado i svećenik Ivan Kronstadtski.

U Klevu su izabrani ogromnom većinom glasova svi kandidati ustavno-demokratske stranke.

Petrogr. brz. agencijajavlja: Po vremenu iz raznih mjesto prošli su izbori za drž. dumu vrlo mirno. U gradovima pobijeduje ustavno-demokratska, a u selima konservativna stranka.

Italija.

Radijalni list „Vita“, što izlazi u Rimu, objelodano je u broju od petka dopis iz Beča, u kojem se na temelju navodnih izjava uvaženoga austrijskoga zastupnika i drugog jednog državnika nestoji u vrlo ružnog svjetli prikazati odnosa između Italije i Austro-Ugarske. U dopisu se spominje, da se Austro-Ugarska naoružava protiv Italije, budući, da je talijanska politika opasna za polezaj Austro-Ugarske na Balkanu. Povodom ovoga dopisa, obratio se zastupnik Santoni upitom na ministra izvanskih posala, da li se informira o vjerojatnosti navoda.

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

Namjestnik u Puli. U pondjeljak prije podne bio je u Puli parobrodov „Pelago“ na prolazku iz Opatije Njegova Jasnost knez Hohenlohe, namjestnik za Trst i Primorje. O podne je odušutoval u Trst.

Novačenje u Puli.

U pondjeljak: svršilo je redovito novačenje za ovu godinu.

U svih šest dana novačenja pristupilo je u svemu 858 novaka, od kojih je proglašeno sposobno za vojničku službu u svemu 275.

Obilan lov sardela.

Iz Rovinjajavlja, da su tamošnji ribari u petak i subotu ulovili 75.000 sardela, koji su većinom odpremljene u istarsku tvornicu konserva u Sayudriju (Salvore).

Izložba goveda u Puli

Dne 6. maja o. g. u 8 sati u jutro otvara se izložba goveda, upriličena po ovdješnjoj kotarskoj gospodarskoj zadruzi, te traje do 4. sata po podne. Nagrade za najbolje životinje su određene ovako: za bikove od 1—2 godine I. nagrada 60 kruna, II. 40 K., III. 20 K.; za volove preko 2 godine I. nagrada 100 kruna, II. 50 K., III. 40 K.; za telce od 1—2½ god. I. nagrada 50 kruna, II. 30 K., III. 20 K. Prijave za izložbu imaju se podnjeti do 24. aprila o. g. odboru kotarske gospodarske zadruge u Puli.

Voloski kotar:

Navala gostiju u Opatiju. Pisu nam od tamo, da je početkom proljeća navrilo tamo gostiju više nego li ijdene godine do sada. Puni su svi hoteli, sve vile i svi privatni stanovi. Nije dakle čudo, što se Opatija neprestano širi i sto se grade s jedne i druge strane i u mjestu nove palače za stanove privatnika i za javna svršta. Broj gostova raste još uvek pa oni, koji nemogu više naći stanu u Opatiji, idu dalje do Lovrana, ili sele se na Rieku, odakle dolaze kroz dan u Opatiju a prenoćuju na Rieci.

Od 1. septembra 1905. pa do 20. marta 1906. doslo je u opatiju 14.573 osoba. Od 27. pa do 29. marta doslo ih je 365, te je bilo u Opatiji 29. marta t. g. ukupno 3035 gostiju.

Izlet „Sokola“ u Veprinac. Od tamo pisu nam: Najavljeni izlet čilog našeg Volosko-Opatijskog Sokola u susjedi Veprinac izpao je u nedjelju 1. o. m. na sveobuhvatno zadovoljstvo koli samih izletnika, toli milii nam Veprin-

ca, koji nas bratski dočekao. Volosko-Opatijski članovi „Sokola“ krenuše poslije 2 suta sa starostom vodnjom na čelu preko Opatije uz brieg u Veprinac. Drugi odio „Sokola“ i to onaj od Mihotići stigao je u Veprinac starom cestom, koja vodi na Učku.

Pošto su svi skupa nešto odpočinuli započelo je na trčivanju u brzini hoda, i to u daljinu od 400 metara. Kod natršavanja sudjelovalo je više članova, nad kojima je odnio pobjedu brat Zimmerman, koji u vrlo kratkom roku dva puta prevelio odmijerenu daljinu. Članovi i občinstvo nagradiše ga burnim klicanjem.

Iza toga podaše se svi članovi i dio občinstva u gostionu čestitog našeg Ferdića, gdje se podulje uz pjesmu, rođendanske govorove i prijateljski razgovor pozabavise.

Prvi uze riječ televredni brat starosta dr. Pošćić, koji je članovom „Sokola“ u krasnom govoru predočio sokolsku misao i zadatak „Sokola“. Na koncu pozdravio je domaćeg prvaka i čestitog rodoljuba gosp. J. Pošćića Cimbica, koji se je na toploj zdravici srdačno zahvalio.

Malo iza sedme krenuše pozdravljeni od domaćeg občinstva, cestom niz brdo, cestom prama Frančićem i Mihotićem, gdje se bratski razstadože s tamošnjimi članovima „Sokola“, te stigao u Volosko-Opatiju veseli i zavoljni oko 9 sati u večer.

Glavna skupština učiteljskog društva Kotara Volosko.

Predsjedništvo učiteljskog društva kotara Volosko pozivlje na XIII. redovitu glavnu skupštinu, koja će se obdržavati dne 17. aprila tek. god. u prostorijama Hrvatske Čitaonice u Mihotićima (zelj. postaja Matulje) u 10 sati prije podne, ili u slučaju, da nebi bio prisutan dovojan broj članova, onda 1/2 sata kasnije uz ma koji broj prisutnih članova, sa slijedećim dnevnim redom:

- Otvorenie skupštine po predsjedniku.
- Citanje zapisnika zadnje glavne skupštine u lanjskih odborskih sjednicama.
- Izvješće blagajnika i odobrenje društvenih računa.

4. Izvješće delegata na lanjskoj skupštini „Zave-e“ u Puli.

5. Rasprava i zaključak o raspustu društva i pristupu „Narodnoj Prosvjeti“ u Pazinu.

6. Izbor odbora društvenoga za god. 1906. ako se nebi zaključio raspust društva.

7. Izbor delegata za „Zavezinu“ skupštinu, ako se društvo ne raspusti.

8. Možbeni predlozi.

P. S. Za skupni objed valja se prijaviti dopisnicom učiteljici gđici Mariji Kinkela u Kastav.

Iz Veprinacine pišu nam: Možda Vam neće biti drogo (dapače); gdje to narodni interes zahtjeva, nesmije se niz komu zatvoriti slupce našega lista. Op. ur.) da Vam se već nekoliko puta zaporedio javljamo u Vašem cjenjenom ištu, ipak ēu Vas unoliti, da uvrstite i ovo par redaka, ta svrha nam je da razkrinkamo talijanac — popriliće, mačke, izdajice, kako ih već sve ne zova; neka svjet znaće u kakovih se rukah naleti naša občina.

Marač — broglavlac, al pobroglavlivi ili bolje rekvi ponosni ovom mjesecu i naši talijanasi. Nešljaju pred Josipovom razninaču četvoricu talijanskih podpremica pozive na njekakav sastanak, koji se je imao na Josipovo obdržaval u občinskoj zgradu, kojim da bi Veprinčani protestirali proti novoj izbornoj reformi. Čujte kako je glasio taj poziv od občine, u kojoj nema ni jednog Talijana: „P. T. Signore. Lunedì 19 corr. all’ ora tre pom. nella sala comunale in Icici si terrà una conferenza a § 2 della legge 15. XI. 1867 No. 125 sul tema: Il progetto governativo per la riforma elettorale. Invito V. S. di voler gentilmente intervenirvi. Icici 17 marzo 1906. — A. Gasparich.

Pozive za tu znamenitu „konferenzu“ razninači su potajno i to samo onim osobom, za koje su anali, da pušu u njihovog roga; ali ni kod svih njihovih nisu dobro

ili — pametniji ipak počimaju otvarati nekojih ili odpravili kako zasluže, im im dađe rekao: „ja dobitam listi Amerike, pa znam da ta njih piše, a tada smo donia, davaće mi kartu, na ne rasumim, da je napisano — ja neću nikamo“. Doslo i popodne na Josipovo, se je imala držat ta „konferenca“, na su bili pozvani i talijanski kapurioni, ovrana, od kojih je došao desetak njih. občinskom zgradom bilo sakupljeno više četrtdeset Veprinčana, ponajviše sa bielimi bradami, a supljimi glavama; a nebi ih bilo ni toliko, da nisu mogli užeti i djecu sa sobom, samo, da uđe više tako n. pr. Pikić uzeo je isto tako i Tončić i Joža od Tumpića, aletić sina gluhanemoga. Pa ti, da su izstavljeni celi Vepričani? A bio je ju njima i Brbotin, otac vrednih sinova kapelana Frana Baćić i Karla maste, koji premda su mu sinovi čestiti ali, agitira svagdje za talijanske činec i stranotu svoju sinovima. Ali na Ta četica stojala pred občinskom dom sa pozivima u rukama, kao da bi sud zovu. Glavar Tončić išao od toga do drugoga, te pobijetio u „notes“ na svih prisutnih. Na to i postiže učinku dvoranu. Tončić predstavlja loškog glavara: tu su g. potešta iz Vrana* i sam ga postavi za predsjednika skupštine. Lovranci pa* glavar odmah je rieč tajniku Marki, koji je talijanski govorio proti vladinoj osnovi o izmjeni reformi, od čega svega nije nijedan priman ništa razumio. Tako je netko nije zapitalo Pilješinu iz Poljana, što da učinili na občini, odgovorio je, da su mu „deputata“ za Beć. Kad je Marki sio svoj govor, pozvao je prisutne Venecane, nego digne ruke, koji su za ono, jer on govorio, na to dignuće ovi ruke, znači nisu znali o čemu se radi, tako, bi ih bio i Marki prodali mogao (mala osta. Op. slag.). Na koncu pak reče arki hrvatski, jer drugče ga nebi bili zauzili, neka se Vepričani ne ugledaju one občine u kotaru u Voloskom, koje u hrvatskim rukama, kao Volosko, nista, nego nek se ugledaju občine Vran, Mošćenice, Labin itd.; toplo im zatim preporuči za buduće občinske pore, te zapita prisutce: „Što ne, da ste vi Hrvati? Ne, ne, vi niste Hrvati, već Slovenci, koji dekate sporazumno Talijanima. (Marki! kosmata ti duša), a to je bila zaključena skupština, te sruškom izdajoje iz občine. Marki! iješ, ovakva je bila ta znamenita „konferenca“, takov je bio taj protest proti bornoj reformi, a ne kusto je lažno bilo njen u „Picolo“ i kako je Kunčić, oji je bio jedini iz Puharske prisutan, bio po Puharskoj. Među talijanasi, koji prije „konferenca“ stajali pred občinskom zgradom, bio je i naš jedan čestiti eprinčan, komu, kad ga je glavar Tončić gledao, zabranio mu po občinskom stratu pristup u občinsku dvoranu, jer, da to privatni sastunak. Dotični Vepričan prisustvovao je isto i proti zabrani toj konferenci*, a poslije „konferenca“ oprao je bez vode i sapunice glavara Tončića i ižnika Markia, da će se ga još dugo sjetiti. Tako i vijuta, evala mu! Tim ljudem teba zube pokazati i naučiti ih panjeti. Šolie „konferenca“ odputila se ta četica eprinčkih talijana u jednu kremu u Poljanu, gdje su ih kapurioni nažerali i talokali — a sve badava. Vepričani! što nisite, tko će platit ono, što su oni zaokali? Sudite sami; u ostalom — i mu losta u eprinčkoj šumi bukava. Čudno! kod nas ne možeš kupiti tovara za 10 kruna, a čovjeka možeš za litru, dve dinar. (Ne čovjeka, nego mužkarca! Op. sl.)

Da se komu stranou pripovedja, što sve u našoj občini dogadjao, rekao bi: te, to nije moguće, nije moguće, da ima os tako bedastih ljudi u Vepričanim; a pak ih ima, koji se daju za nos vući, tao tovar na užetu. Ta Marki njim je am rekao, da delaju sporazumno (t. j.

složno) sa Talijanima, a reci njim, da su Talijani — jao si ga tebi. Puče vepričani! Počini već jedanput mislit svojom glavom, a ne drži s onimi, koji ti propast sniju duševnu i tjelesnu, kojim bi se brzo korita izpraznila, da ti progledaš, zato ti glavu sa svakavim laži napunjuju Zaslepljeni narode, progledaj već jedanput, pa pogledaj po Vepričini: svi tvoji učeni sinovi: pomorski kapetani, svećenici, učitelji, kojih ima priličan broj iz Vepričine, svaki, kojeg ima i malo soli u glavi, svaki vidi kamo te pešju li tvoji kapurioni. Što ovi svi tvoji vredni i učeni sinovi znaju manje od tebe, koji u svojoj zasplojenosti nezaša što je bilo, što je crno?! Popitaj se malo kod svojih duhovnih pastira, koliko je od tvojih kapuriona podpisalo protest proti civilnoj ženitbi, dapaće nekoj od njih odvraćali narod, nek se ne podpiše. Pogledaj, kakovi su ti tvoji kapurioni; koliko puti idu u godini k sv. misi; pogledaj njihova djela, pa ih po njihovih djelih суди svojom glavom, ako je u njih još koliko mozga, pa će vidit koji ti je prijatelj, koji neprrijatelj. Dosta mora bit svakomu Vepričanu napomenut ćestu; 4000 K občinskih zapravdanih radi ćeste; globi radi nedostatno biljegovanoj ugovoru, a suda gradnja nove ćeste, občinske kuće itd., a i to, da je jedan od kapuriona rekao, da će občinu zakopat u dug, pa nek se Vepričani česu. Priporjeđa se i to, da je Vepričanka občina platila i kočije, na kojima je od odparnika vozio lanjske godine u Mošćenice, da agitira prigodom tamošnjih občinskih izborni. Svaki puta, kad je bio u Mošćenicama, da mu je dočinjeni kućer učinio namiru na 24 K kao da je bio dvaput tobož radi vepričake občine u Voloskom. Neka nam Marki kaže, da nije to istina, pa čemo mu investiti svjedoka. Gledaj pače Vepričanici, kamo ide tvoj krvavini žuži zasluzeni novac?!

Mladi je narastajući hvala Bogu bistriji; sinovi više talijanskih podrepnica razumiju su, nego li njihovi očevi. Prošlog mesopusta imala je naša mladjarija po občaju ples. Oni mladići, koji su ples pridržili, nosili su crvenkapne, da se tako od drugih razlikuju i pjevali su medju plesom narodne pjesme. To ne bilo onim na občini pravo, pa im zabranili po občinskom stražaru na mesopustnu nedjelju ples, aki ne skinu crvenkapne, premda su već imali u ruci pismenu dozvolu za ples; mladjarija se nije dala zastrašiti, već napred sa crvenkapama plesala, znajući, da im občina bez uzroka ne može ples zebraniti i zastajdjavala si i nadalje ples narodnim pjesmama i sače se su „nekakovim bisagama“. Šteta, što onaj dan nije bilo ovjde dalmatinaca sa crvenkapama, jer bi ih bio slotinu prodao, tako se bila mladjarija razpalila. Pošto su i proti zabrani plesali, odsudila ih občina na 25 K globe, al posto mladići ne htjele platiti, uhvatili su krčmaru, da mora on platiti, jer da je on odgovoran za ples. Neznamo kako će to svršiti, jer je tu još nešto po sredi, o čemu čemo Vam javiti, kad budemo vidili kako se stvar svršila. Samo napred mladići; na Vami Vepričinska ostaje; nedjelje straha na se, prošlo je već ono vrijeme, kad se moglo strašiti, tuliti, pucati itd.; zora puca, bit će dana. Kod nas kuo da vlasta „strahovljad“; ako koji stogod prigovori proti gradnji ćeste, negi ih pozovu na sud, ako njim nije stogod pravo. Vepričani, nedajmo straha na se; dole bez ikakovog obzira su poprdili i talijanski podrepnicama; ako je koji dužan občini ili komu drugomu talijanu, nek se zato ne boji, onako će ga morat jedanput platiti, a i sada se labko svagdje novaca dobije na posudu; ako je komu kum talijan, nek negleda na kumstvo po onoj: Kumpare

gore, kumpare dole, hodi s moje smokve dole; dole sa onimi, koji občinu u veliki dug zakupaju; te kod budućih obč. izbora birajmo lude pametne, poštene, vredne, ljudi naše krv, koji će se skribit za nas i za naše, jer koji neće brata za brata, taj će tudjinca za gospodara. Preporučujemo Markiju i drugim talijanskim podrepnicam, nek se s nami ne šale, nek ne varaju puk, jer smo već izgubili strpljivost, pa nećemo gledat ni na Matinu ni Jožinu, već čemo ih po zaslugu Šibat, i perom i govorom; no bojimo se, puno nas je, više nego oni misle, o čemu čemo ih osvjeđati na dan izbora.

Lošinjski kotar.

Iz Malog Lošinja pišu nam:

Odavde zamkujuše, g. uredniče Vaši dogispici, te smo uvjereni, da Vam neće biti žao ako Vam se u buduće odavle češće oglasimo*. Za danas Vam javljaju radostnu viest o požrtvovnom djelovanju jedne naše rodoljubne obitelji. Članovi te obitelji, velevredna braća Noe i Antun Martinolić odlikovaše se od rane svoje mladosti marljivošću, postenjem i nesbeničnim patriotizmom, zbog česa bijah u jesu ovđe od svakog dobro i plemenito mlađečeg Lošinjana visoko cijenjeni i stovani.

G. Noe Martinolić vratio se je nedavno nakon trogodišnje odsutnosti iz Rozario di Santa Fe u južnoj Americi gdje mu vrši stariji brat Antun službu bilježnika, kojemu je vodio računarske poslove.

Mladi su Vam to ljudi, pošteni, marljivi i poduzetni, te nije čudo ako im poslovni idu dobro.

Naš vredni Noe oženio se za svog boravku ovđe, te je već poveo miljenicu svoga sreća u Ameriku a njegov brat doći će domala kući da si odabere i on buduću drugare.

Cestila braća Noe i Antun ostali su vjerni svomu rodu i jeziku u duljekoj tudjini te su dragovoljno podupirali svaku plemenito narodno poduzeće. Oni su podrđili i ljevu svolu za nabavu krasne zastave, kojom se dice naša dječica hrvatske škole kod crkvenih svećenika. Postupom svog vjenčanja podario je Noe našoj podružnici družbe sv. Cirila i Metoda 50 kruna, a stalni smo da nas neće zaboraviti ni u buduće, ako nam ga Bog uzdrži zdrava i čita.

Svoje rodoljubje i svoju ljubav do rođne grude pokazao je naš Noe i drugini načinom. On je naime pod pseudonimom „Umpiljak“ objelodanju u Vašem sudrugu, i zaslužnom „Omnibus“ više članice i dopisa, u kojima je vjerno i istinoto opisao lošinske odnose i dogadjaje, pa kad je uvidio, da to naši ljudi koli doma toli u tudjini rado čitaju, dao je svoje članke i dopise u unesenu knjižicu u 500 iziskane posebice otisnuti i to posve na svoj trošak. Što što je dobio za te knjižice doma, to je predao našoj podružnici, a 50 komada knjižica poslao je znancem i prijateljima, većinom našim Lošinjanom u Ameriku, da i oni doznaju, što se kod kuće zbiva i događaj. Dobitak tih knjižica namnože je također našoj podružnici.

Čim se uvjeriše ti naši suzemljaci da je knjižica istinito i vjerno pisana i da je sav njezin dobitak namjenjen u toli dobrotnoru svrhu, pojugmuće se za njom, te mjesto 5 novčića, dade nekoj za nju čak i po 1 dotar.

Eto Vain g. uredniče imenik naših vrednih suzemljaka u Americi, koji kupise i predplatite rečene knjižice, pak neka se znade i za njihova poslena imena:

	Knjifice	Dolari	Cent.
Anton Peričić	1	1	—
Anton Picinić	1	—	35
Anton Taraboca	2	1	—
Luka Garbic	1	—	50
Ivan Lovrančina	1	—	25
D. G.	1	—	25
Nadal Vidulić	1	—	25
Romulo Lekić	1	—	50
Angelo Sutora	1	—	50
Josip Poljančić	1	—	50
V. G.	1	—	10
Lisandro Vilani	1	—	15
Ivan Poljančić	1	—	50
Ivan Haljic	1	—	20
Dinko Krsić	1	—	25
Ivan Vidulić	1	—	25
Anton Picinić	1	—	25
Gaspar Busanić	1	—	25
Ant. Stjep. Jurić, kao dar	2	1	—
Romolo Taraboca		12	80

Tih 12-80 dolara bacilo je u našem novcu 62 kruna i 74 para, koje predasmo ovješnjenoj podružnici, i za koje se sidačno zahvaljujemo u ime naše školske dječice u prvom redu plemenitom našem Noe Martinoliću, a zatim svim našim mlađim suzemljakom u Americi. Živili svi skupa, sjetili se i u buduće naše velezaslužne „Družbe“ i sretno nam se vratili u staru domovinu!

Krčki kotar:

Za uzgoj hrvatskih Salezijanaca. Primamo i preporučamo na uvaženje ovo pismo:

P. n. Gospodine! Možga Vam je već poznato, da se u krčkoj biskupiji, odobređeno Presvjeteljoga krčkoga biskupa dra A. Mahnića, sastao odbor, koji ima svrhu, da se brine za uzgoj hrvatskih Salezijan-kih kandidata.

Don Bosco i njegovi Salezianci danas su poznati svemu svijetu. Njihov blagoslovjeni rad od neprocjenjive je vrijednosti obzirom na opće potrebe sv. Crkve, obzirom na nevolje, kojima pa lažtvom osobito mladež u današnjem društvu i obzirom na praktični pastirski rad dušobrižnika.

Koli Presvjeteli krčki biskup toli ovaj odbor postigli su toliko, da se već 25 mladića iz Medjumurja, iz Dalmacije i iz Istre. Imade ih, koji od svoga plaćaju svoju opskrbu, a imade ih siromaha, koji to ne mogu.

Da se i za njih namaknu sredstva, to je posao ovoga odbora. Mnogi svećenici ije su od svoga siromaštva doprineli svom mlađodjelu u ovu svrhu, a Presvjeteli biskup krčki podupro je i preporučio osobitom načinom ovaj pothvat.

P. n. Gospodine!

Hrvatsko svećenstvo, koje je uvijek prvo, da doprinese svoj obol za svaku dobrnu svrhu, neće se, usamo se, ni nama oglušiti. Budući da smo svijesni svetlosti ovoga poduzeća, molimo i Vas, P. n. Gospodine, da svoj darak udjelite. Ne radi se dakako o nama, ne radi se pače ni o samim onim mladićima, koji se uzgajaju da za Salezijance, i koji ovaj čas trebaju naše pomoći, radi se o mnogo većoj, o mnogo užvišenijoj stvari, o ustrojstvu mlađe apostolske cete Don Bosco-vih sinova, koji će pak žrtvovati sve svoje moći za kršćanski uzgoj svoje mlađe hrvatske braće.

Svi vidimo pogibelj, — svi, a osobito svećenici, moramo tražiti i lijek.

Bog nas očuvao u ovom poslu svake tjesnogrudnosti.

Na uskratite nam svoga mlađodjela, a svi oni koji lutu, usamo se i do kasnijih pokoljenja osjećali blagodati hrvatskih Salezijanaca, molit će se Bogu za sve svoje dobročinitelje, a osobito za prve, recimo tako utemeljitelje.

* Viđi čemo Vam vrlo zahvalai. (Op. ur.)

Odbor za uzgoj hrvatskih Salezijanskih kandidata, u Krku, 15. veljače 1906. Predsjednik: M. Oršić, kanonik. Tajnik-blagajnik: M. Brusić, koralni vikar, Odbornici: M. Mužina, župnik; Fr. Volaric, kurat; Fr. Žic, župnik.

Pazinski kotar:

Za školu u Brestu. Piše nam iz Bresta, občina Boljun: Već je bilo odlučeno, da će se u prošlom februaru otvoriti ovđe ekskurenado škola. Odneslo se to sada do septembra. Slavna „Junta“ učinila je utok na vrhovno sudište radi ove škole. Razloge je naveala ove: da se nije popitao puk u kojem će jeziku školu, i da nije daleko od Vranje. Prvo: za ekskurenado škole toga ne treba; a drugo, neka gospoda dodiju ovamo bivati, pak će vidjeti, da li se može iz Bresta šiljati djecu u školu na Vranju. Jezik, Bože moj, ta mi svi samo hrvatski na Brestu govorimo; valjda u školi neće se djeca arapski učiti. Kad pitamo školu, nam ju ne daju, jer nemamo škole smo analfabeti i onda nam se rugaju, da smo zaostali i neuki. (Vi ste javni i slobodni lopovi, a mi ostajemo posteni Hrvati!)

Za Družbu u Pazinu.

Gosp. Josip Matika, općinski kancelist u Pazinu darovao je ženskoj podružnici društva sv. Ćirila i Metoda u Pazinu, da počasti „Pust...“ 10. K., a Bjelovarska županijska štredionica muškog ovdješnjog podružnici iznos od 50 K.

Porečki kotar:

Iz Motovninskih Novakl. Na dan sv. Josipa obdržavala se je prva sjednica novoustrojene podružnice družbe sv. Cirila i Metoda uz prisutnost mnogobrojnog puka. Nakon ovršenog dnevnoga reda upisalo se je isti dan 25 članova, tako da ista ima danas 70 redovitičkih članova. Članarini su odmah platili: Kazalac Nin 60 p., Klanjac Ivan 80 p., Matković Josip 60 p., Lakoseljac Miho 1 K., Marušić Ivan 1 K., Sardoc Mate 80 p., Sardoc Matio 1 K., Cvitko Ivan 1 K., Defar Dušan 1 K., Selar Mate, župan 1 K., Cvitko Ivan, 60 para, Škropeta Angjeo 60 p., Lakoseljac Petar 1 K., Sardoc Šime 40 p., Mikoli Ivan 1 K., Lakoseljac Angjeo 1 K., Koraca Mate 1 K., Jugovac Anton 1 K., Jurčevac Josip 40 p., Selar Antun 40 p., Šepić Ivan 40 p., Klanjac Benjamin 60 p., Pavat Matijo 1 K., Lakoseljac Tonin 60 p., Pavat Tonin 1 K., Mihačić Ive 1 K., Rupić Tonin 6 K., Lakoseljac Petar 40 p., Šepić Petar 40 p., Pastordić Matijo 60 p., Cvitko Ivan 60 p., Lakoseljac Anton 1 K., Mikulić Zvane 1 K. — Svtot od 30 poslova je blagajnik podružnice dne 24/3. t. g. ravnoduži u Opatiju.

Izložba goveda kod Motovuna. Zemaljsko agrarno veće odlučilo je, da se obdržava dne 23. o. m. kod Motovuna izložbu goveda s nagradama. U tu svrhu pružila je vlada državnu pripomoček radi promicanja turizma. Izložba će trajati od 8 sati u jutro do 4 po podne, te će biti podijeljena u dva glavna održjaka, od kojih će svaki opet biti razdijeljen u 4 pododsjeka. Tim povodom kani gospodarska zadružna nabaviti za izložbu 19 bikova.

Koparski kotar:

Brest, p. Buzet, dne 6/4. 1906. Po napuštoći bilo Vam je danas odposlanih 20 K. za družbu sv. Cirila i Metoda i ime oktak dogovorene medju vlastov. g. Jos. Sirotićem, učiteljem u Slumu, g. Grgom Mikićem, trgovcem u Brestu te vč. gosp. Zorkom Klunom, župeprav. u Brestu. Pobjedio je vlastov. gosp. učitelj time, što je stigao iz Sluma preko Bresta na Žbenviu (1014 m. nad morem) u 44 minute, 16 minuta prije nego li je trebal. Put strašan, ali noge su mu mlade i kriepke. Sačuvao mu Svetogruči zdravlje na dobrobit našeg naroda u Istri.

Otklada je iznasašla 20 K, a 2 K nadodao je sam gosp. učitelj, vratioši se iz Žbenvice. Ukupno dakle je odposlano 22 krune.

Ispliti usposobljenja na učiteljstvu u Kopru započeli će u ponedjeljak dne 7. maja o. g.

Talijanski ravnatelji talijanske banke u Roču. Prve nedjele ovoga mjeseca obdržavala je talijanska seoska blagajna (cassa rurale) u Roču svoju godišnju glavnu skupštinu, na kojoj su bili izabrani Sto u ravnateljstvo, što u nadzorni odbor slediće častotkveni Talijani: Turković, Buljavac, Pavletić, Legović i Grbavac. Pa da nije Istra čisto talijanska zemlja?

Zabava u Dekanih.

Pjevačko-čitalačko društvo »Zrinjski« u Dekanih prirediti će prvu nedjelu mjeseca majta zabavu bogatim programom, na što se upozoruje naše rođoljube na Koparsčini i susjedna pjevačka društva.

Franina i Jurina.

Fr. Dobro jutro Jurino!

Jur. Bog daj Bog; kaj znoš dikaj noviga?

Fr. Znam znoš, anka čuda t-ga.

Jur. Ben povej.

Fr. Znoš oni don ki je bila komisija za čut Vrhuvce u ken jeziku želijo da se njihovi otroci u školi kaj se jima zidat u Vrhу vadijo, da je Šior Luigi pasionato po Vrhу nosio en pokon lesa pod jaketa.

Jur. Kaj je morebil mislio, da će se komisija prestrašiti i da će bižat ča.

Fr. Ja, on je to mislio, ma mu se ni posrečilo. On je verao da će jo početi i da će sa sijorum Banjafava i Porkospin kol ajuto dei Spasitelji zidat školi od „Lege“ u Vrhу.

Jur. A kade jimaš soldi?

Fr. Jimaju ben stari i novi spasitelj iz Buzeta, i ako nimaju oni ih je ben u Poreču.

Jur. Ja ma da iz Poreča ne dobiju već soldi, zakaj da nisu mogli predobiliti Vrhuvce za školu „sloveno-italiano“ i da su se komportali pred onim iz Poreča oni don toko toko, pa da njim već ne veruju nič.

Fr. Anka jimaš pravo, da njen ne daju.

Jur. Znos kada su prišli banjafava i porkospin u opat, da je banjafava rekognoscirala i kompaniji „Vrog“ Van danos plaća vino a ne vi.

Fr. Kaj su oni platili?

Jur. Nisu ne zokaj nimaju donjer ne dobije dikaj sa automato.

Fr. Mi se para da će sa automatom morat hodič kaku jirovago!

Jur. Tako da nebi.

Fr. Ja, ja, da ili je drugi lepa tokala.

Kada je Šor iz apalta Piero iz Medveje, da ga je porkospin zgrabilo za prsu ali kada su drugi prišli van da ga je ben pustili i da je počeo kričat „Korajo Vrhuvci forca in brage“ i na to vikanje da je prišao Luigi.

Jur. Kaj toko fort da je Šior Luigi?

Fr. Ni ne ma je prišo s pokonom drva za tuč Medveje.

Jur. Ja, ma nije toko lahko tuč Medvejee,

zokaj su sorti, znoš da su en hot stukli anka „Cotto“ iz Buzeta.

Fr. Na prvi aprila zokaj su bili oni iz Sovinjaka na Vrhу?

Jur. Ki su bili?

Fr. Je bio Todeško, Monteneća i Zvanit.

Jur. Kaj su hodili u april?

Fr. Su, su, ma anka za druge stvari.

Jur. Čokaj drugi dan Vazma son čuo, da ćeju oni tri Sovinjčići i Vrhuvski

zakaj da će banjafava nositi bandiera i da socialisti i da ćeju po Vrhу hoditi, a Todeško da će klicat 20 person iz Sovinjaka snim.

Fr. A ki će poča sa Todeškom kada nanka njegov oča ga ne more viditi, a u Sovinjaku nima takovih kako je on nanka enega nego oni tri?

Jur. Si čuo da je to proponil vredni požup.

Fr. A ja, fina glavica.

Jur. A porkospin et kompanie da jimaš u njega celo poverenje ali fiducija?

Fr. Veruj mi da bi boje storio da za sojo stanje se skribi zakaj je moli, a on ne more dat soldi za „Legu“ nego ili mora nes onemu iz Buzeta ki je morao iz dvehi hiš u Vrhу bižat s kacot.

Jur. Ma Šior Luigi jima beći za kaj je pasijonato.

Fr. Da nebi ih jimeo, on nebi mugo u Poreč zakaj ga boli noga.

Jur. Dunke Bog stobom samo pridi na Vrh da vidimo koko ćejo počastit oni don kola mužika de porkospin.

Razne primorske vesti.

Pranje nogu u kraljevskom dvoru. Sa Rimom ostao je Šor jedan medju rijedkim gradovima u kojemu se je predaja velike nedjelje sačuvna skoro netaknuta. Najzanimljivije je od ovih obreda bezdvojno onaj pranje nogu, koji se obavlja na veliki četvrtak na dvoru našeg kralja.

U ovoj prigodi je celi dvor sakupljen u kraljevskoj palati. Sred visokih rimarskih stupova na ne mnogo uzdignutoj podnici pripravljen je dug i jednosten stol, prosti blielim stolnjakom. S jedne strane stola sjedi dužud dvanest staraca odjevenih u nošnji srednjega stoljeća. Okružen članovi kraljevske kuće pojavljuje se kralj. On nosi svečanu službenu oporu. Dvorski svećenik započinje čitanjem evangela, a po drobanu se siri tamjan u malim blaknitim oblačenjima. Obred započinje gostobom za starce, koji nema manje od trinaest jestvina. Kralj osobno postavlja pred starce različite jestvine, koje mu prinuštu do stojančenici carstva. No gosti ne tiču jestvine, njima će biti dane izaka do vrši obred, te će sobom odnijeti kući takodjer sa tanjurima, čašama, posudom od kositra, sve urešeno kraljevskim grbom. Kralj služi svih dvanest staraca podpođen od jedućnata članova kraljevske kuće. Iza kralja se dovrši ova gostoba, tada se odnese stol i onda započinje pranje nogu. Čestici se približavaju portnicima, te starcima svače cipele i čarape, pak prostiru na njihova koljena težko bielo platno, koje ide od prvoga do dvanestoga starca. Kad je svećenik čitanjem Evangela svršio, kralj se približava prvom starcu i pred njim klekne. Jedan drugi svećenik s njegove lieve strane izljeva po koju kap vede iz zlatne posude na noge prvoga starca, drugi drži izpod dragocijenu nakapnicu: kralj isti brzinom suši palac noge platom, koje mu podaje s njegove desne strane klečeci portnik, dok drugi iz njega kadi.

Iza kralja se je isti služba obavila i kod dvanestoga starca kralj opere ruke. Veliki obrednik tada pristupi kralju sa dvanest kesama, a u svakoj po sto srebrenjaka. Vladar, iza kralja ih je dao svakom starcu, povuče se u svoje sobe i tím završuje obred.

Učiteljska poruka. Sa zebnjom očekuje hrvatsko učiteljstvo ovaj učenje na zaključak 5. točke dnevnog reda skupštine voleskog učiteljskog društva dne 17. o. m. jer će lamošnja učiteljstvo njome odlučiti, da li će svoje društvo raspustiti i privući ga „Narodnoj Prosvjeti“ u Pazinu.

Braco i sadržovi! Vi poznate našu želju, a to je, udruženje narodnih učitelja čitave Istre. Od kolikog zamašaja bila bi ota reorganizacija, to znate svi jedan po jedan dobro i predobro, al možda bila bi od veće znamenitosti, nego mi i vi sada možemo to znati i raslučivati; za to kad

nas 17. o. m. u Miholćima bude na okupu stotinu možda oka, zaista vas zaključak bit će mudar, pak ćeće zaista poprimiti

predlog odbora vašeg društva, da se pridružite čeli narodnih učitelja sice Istre, koje u novije doba zavidnom sloganom, radom i marom čini čast učiteljskom imenu. Raspravljajući o rečenom, predlogu bit će vam stalno pred očima slika dosadanjih vaših skupština, a neće vam izbjegi okuoni, koji vas ostavise. Nije li komu sudružna slika odlučujuća, a ono bar da pomisli na važnost udruge učitelja i učiteljica čitave jedne pokrajine, a na onu Istru svakako još zamašniju. Došla je do doba, upoznati se, porazgovoriti te skupno raditi i revnovati. Ne smetnimo s umu, da riječ sviju nas nešto ipak mora vrijediti, a vrlo malo odlučujemo kad smo raskomadani. Neka nas uči prošlost, i erajmo podniku iz činjenice, da bijaše rad dosadanjih učiteljskih društava manje, više jalov i nečastan po učiteljsku ime. Tko pak od sudruga imao bi što navesti proti ujedinjenju, taj svakako mora da dodje na glavnu skupštinu „Narodne Prosvjetje“ već nastajnih Dušovskih blagdana, pa da tamu udrženi što prikladnije udesimo daljnji ustroj, bude li se to našlo shodnim; ali prije svega budimo jedno, kao što su nam jedne misli, želje i potrebe. Ujedinjeni bit ćemo veliku obitelj, u kojoj će se bratski raditi i postupati; iz nje nastojat će se sasmi istjerati preude mjesne i ljudske.

Bratski pozdrav sudrugovima na sastanku u Miholćima! Učitelj.

Narodni dobrotvor. Dne 5. o. m. preminuo je u Zagrebu vrlo obilježen starac g. Julije Bubanović, kralj, veliki župan u miru, vitez reda Željezne krune III. razreda i t. d. Rodio se je g. 1826. u Križevcima, god. 1848. svršio je pravničku akademiju. K 1000, „Hrvatskom književnom društvu“ K 500, „Mensi akademiko“ K 500, za nagrade za učenje ruskog jezika K 18.000, „Zakladi za polporu siromasnih dječaka“ gornje i dolje gimnazije u Zagrebu i Senju svakoj po K 300. Deset pučkih škola preplatio je za članove učiteljelje Maticu Hrvatsku“ odnosno „srpske“ i za svaku školu ormar za knjige za K 50. Zaklada: za polporu siromasnih dječaka trgovacke škole, realne gimnazije i trgovacke škole u Zagrebu ostavio je po K 200, a gimnaziji u Pazinu K 400, „Družbi sv. Cirila i Metoda“ K 1000, mirovinskoj zakladi članova hrv. zsm. kazališta K 200, pjevačkim društvima „Kolu“, Merkuru“, Slobodi“, „Slogi“ i „Srpskom pjevačkom društvu“ svakom po K 200.

Vječni pokoj narodnom dobrotvoru!

Izvoz vina iz Poreča. Mjeseca marta izvezeno je parobrod „Istarsko-trčanskog“ i „Ugarsko-hrvatskog parobrodarskog društva“ u svemu 4092.20 stolitara vina za sljedeća mjesta: Za Trst 2305.80 stol., za Rieku 355.10 stol., za Pulu 931.20 stol. U isto doba prošle godine izvezlo se je ukupno 5205 stol. i to za Trst 4201.10, za Rieku 952.10 stol. i za Pulu 1050.80 stolitara.

Badi počastne bolesti na blagu, za branilo je c. k. namjestništvo u Trstu uvoz i izvoz krmaka u okućenom okružju. Inače je c. k. kot. poglavarsvo opušteno, da u posebnom slučaju dozvoli uvoz i izvoz krmaka za neposredno klanje.

Ova naredba stupila je u kriestov već 25. marta o. g.

Položili čest radni zdravljiva. Predsjednik talij. učiteljskog društva za lošinjski i kreki kotar g. Antoniazzo i tajnica istog društva gdje... Moratto položile svoje časti radi porušenog zdravlja. — Naša sućut!

Ostani rimskog vodovoda u Brijuncu. Posjednik g. A. P. Sancin u Brijuncu, občina Dolina, prekopavajući zemlješće kod svoje kuće za nasad američkog trsja, našao je na ostanke starorimskog

odvodova, koji je davno prije narođenja susova dovodao vodu gradu Trstu. Taj odvod imao je biti porušen već godine 10. prije poroda Isusova. Sanci je do tada izkopao tog vodovoda ili kanala u dubini od 64 metra. Vodovod je bio kao sve rimske gradjevine, višo čvrsto i solidno sagradjen, iznutra cementom zaliven. Širok je bio 65 cm. a visok po prilici 90 cm.

Mnogo više, malo rada.

Cini se kao da je to zaražna bolest, ja je došla u ovo zadnje vrijeme na Hrvatsko. Svakog uviđaju, narodne požebe i svatko više, da treba rada i povrtnosti i privrgava drugima kako su smarni, a malo ih je koji nastoji, da vojnim primjerom budu drugima na uzorku njega ih je na riećima a malo na djelatku uviđa, da je velika borba, koju ma da vodi družba »sv. Cirila i Metoda« Istri protiv Talijana, da spasi onaj kraj, krajem zemlje majci Hrvatskoj. Svatkog radi da ju treba pomagati, a kada se od njih moli kakva mala žrtva, da kupuju jedan novčić marke u korist Istre, te ih lijepe na listove i karte, onda će ih se naći vrlo malo, koji će tu vrlo neznavnu žrtvu doprinjeti. Evo dolaze skrsni blagdani, kada se šalju na tisuće tisuće čestitaka, pa kad bi svatko priprepio na svaku drugu kartu po jednu marku od i novčić u korist Družbe, kako bi se tu sabralo tisuća novčića, a da pojedinac ni osjetio nebi.

Hrvati! pokatite se na djelu i kipeite narodne marke!

Ako ih u kojem mjestu nema, neka ih trgovci narode kod kluba »Cirilo-Metodski zidari« u Zagrebu.

Neka ne ostane i ovo glas vapijućega u pustinji!!!

Novo vrlo prihoda Družbi.

Klub »Cirilo-Metodski zidari« prihvatio je opet novo vrlo prihoda družbi sv. Cirila i Metoda u Istri. Klub je ovih dana sklopio ugovor sa domaćom tvornicom sapuna Parkaš i Weiss u Zagrebu, koja si je stekla dobar glas sa svojim izvornim sapunom za pranje rublja, te će pod klubskim znakom prodavati dvije vrsti takvoga sapuna. Klub se ovim putem obraća na sve hrvatske domaće, neka svadje zahtijevaju samo sapun »Cirilo-Metodski zidari«, jer i po ceni i vrstnosti ne zaostaje za sapunima najboljih tvornica, a družbi sv. Cirila i Metoda za Istru donosi ljepe svetu godišnjine. Na sapunu je utisnut znak klubski t. j. trokut u uglovima trokuta su slova C. M. Z. Ujedno molimo sve tigovce, da i ovom zgodom pokažu svoj patrijotizam, te da drže ovaj sapun i da nastoje, da ljudi što više na njega nauče, te da ga što više razpravljaju, da se tako iztisnu tudji proizvodi i podupri domaći, a kraj tога i Istra. Ujedno neka prodavaju sve proizvode, od prodaje kojih ide jedan dio za istarsku družbu.

Za promicanje hrvatsko-slovenske uzajamnosti na glazbenom polju raspisuje »Glazbena Matica« u Ljubljani svatom od 100 K častnu nagradu za novu, dobru hrvatsku ili slovensku izvornu još ne obavljenu skladbu za muški ili mješoviti zbor, koncertno vrijednosti bez instrumentalne pratnje (a capella) u hrvatskom ili slovenskom jeziku. — Partiture skladaba neka se posluju »Glazbenoj Matici« u Ljubljani ili upravnom odboru hrvatskog pjevačkog društva »Kolo« u Zagrebu u zatvorenom omotu sa motom napisan na partituri bez imena skladatelja najkasnije do 1. septembra 1906.

Ime skladatelja neka bude upisano u zatvorenom pištu, priloženom skladbi, a na omotu istoga neka bude napisan isti mto izabran od skladatelja.

Skladbe se oceniti jury od hrvatskih i slovenskih glazbenika strukovnjaka, koje će izabrati uzajamno društvo »Kolo« u Zagrebu i »Glazbena Matica« u Ljubljani. »Glazbena Matica« izdat će pak tiskom onu skladbu, kojoj jury dosudi nagradu. Skladatelji se umoljavaju, da partiture ne pošalju vlastoručno pisane.

Za noće mornare, Ces. i kr. pomorsko kotarsko zapovjedništvo (Seebezirksskommando) u Trstu, raspisalo je natječaj na zakladnicu podadženici Bernharda baruna Wüllerstorff-Urbair, namijenjenu nemoćnim mornarima, koja iznosi u god. 1906. K 10. Natječajni rok traje do 1. jula tekuće godine.

Bolesti na blagu.

Po službenom veterinarskom isaku od 7. o. m. vladaju na blagu u Istri ove bolesti: *svrab* u Bujama kot. Poreč; *vratnac* na svinjsama u Svetvinčenti kot. Pula; *svinjska kuga* u Dekaniju, Očizla-Klanec

i Buzet, kot. Kopar; u Tinjanu kot. Pažin; u Bujama, Čitvanu, Grožnjanu, Vrsaru, Poreč, Bertoni, Višnjanu, Viziču, nad i Umagu kot. Poreč; u Barbanu, Vodnjanu, Puli, Svetvinčenti i Balu kot. Pula; u Jelsanu kot. Volosko.

Za uništenje svinjske kuge.

C. k. namjestničtvu obznanjuje da će se za zaklanci svinje, što će se u ovom mjesecu zaklaci u svrhu uništenja svinjske kuge plaćati odšteta od K 1:40 po kilogramu.

Domaći proizvod.

Kao što je poznato klub »Cirilo-Metodski zidari« želeći poduprići družbu sv. Cirila i Metoda za Istru i domaću industriju, sklopio je ugovor sa tvornicom A. Reisner u Osicu, da stavljaju u promet žigice pod klubskim imenom uz 5% u korist kluba. Ali baš u ono vrijeme, kad su počele ulaziti u promet, nastao je štrajk radnika u Osicu. Tvorница je imala mnogo naručba a malo radnika i to je bio ugrozak, da je i proizvod bio lošiji. Sada su tako žigice tako izvrsne i dobre, da se mogu staviti u red sa svim žigicama stranih tvornica. Pozivamo s toga i molimo svu g. trgovce, da ih opet naruči u nastoju što više rasprati, a občinstvo molimo neka svadje zahtjeva samo žigice »Cirilo-Metodskih zidara«, jer će time učiniti dve koristi, naime podpoći Istru i domaću industriju.

Jedna poštanska novost.

Uprrava pošte namjerava da preporučene listove u ovozemnom prometu uvesti obavijestice o primitu istih. Ta novotvarija sastojat će se u tome, što će posiljati preporučenog lista na želju dobiti službenu obavijest o dolasku lista na određeno mjesto. Za takove obavijestice ustanovljene će biti posebna pristojba od 25 para.

Silna pravila Vezuva.

Dne 3. o. mj. stao je Vezuv izbacivati silne mase lave. Nad samim Napujem nadio se oblike pepela i prolaznicu na ulicama nose kloburane, da se zaštite od pepela. Izbacivanje vulkana sveduči traje. Lava je dosegla do Bosco Trecase. Stanovnici pobegnuli u Napulu. U Portici, Torre Annunziata i Torre del Greco vlada velika strava. Pogled na vulkan je veličan.

Dne 4. o. mj. na večer otvorio se na podnožju Vezuva novi krater, iz kojega provali velika struja lave, koja potec će brzinom od 100 metara u jednoj uru pravcem prema Bosco Trecase. Misli se, da će doskorak ta struja lave stići do mesta Trecase, čiji su stanovnici pobegli iz svojih domova.

Medju pučanstvom zavladala je strava. Ravnatelj opservatorija na Vezuzu javlja: Prošlo se je noći zblažestaka lomljiva i rušenje u Vezuzu i na to je potegla iz vulkana silna struja lave, koja u koritu od jednog kilometra teće prema obali Torre Annunziata. Krater izbacuje silne mase, koje kao kiša padaju na okolna mesta.

U ponedjeljak u jutro došao je u Napulj talijanski kraljevski par, te se automobilom provezoze prema vezuvskim občinama. Nakon par sati povratise se u Napulj.

Zadnje vesti glase, da je djelatnost Vezuva u obliku puno manja, te po Napulju ne pada više pepeo.

Kažu da je u Napulju, Castellamare i Caserti do 10.000 bjegunaca, koji ostaju kuće i imanje, koje čuva vojska.

Štrajk rudara u Sjedinjenim državama.

Dne 1. aprila tekuće godine počelo je u Sjevernoj Americi štrajkovati pol milijuna rudara. Danas možemo javiti slijedeće vijesti o daljnjem razvitku štrajka. Ugljenici u Sjedinjenim državama produciraju godišnje 350 milijuna tona ugljena. Od toga se potrosi u samoj Uniji 330 milijuna tona, a 20 milijuna tona se izvaja. U Evropu se američki ugaj ne može eksportirati, jer je preskup transport. Parobrodi, koji bi iz Amerike u Evropu dovozili ugaj, ne bi mogli dobiti u Evropi tovare za prevajenje u Ameriku, a to bi veoma poskupilo cijene ugljena. Radi toga se nije mogao osigurati američkom ugaju eksport u Evropu. Sva produkcija ugljena potroši se u Americi, a što se eksportira idu u Kanadu. Nastalim štrajkom došla je velika američka industrija u nepriliku, a isto i željeznička i parobrodarska društva, koja trebaju ogromne količine ugljena. Vlasnici ugljenica spremili su doduše velike rezerve uglja, ali to sve nije nego za kratko vrijeme. Za to su se industrijalci i željeznička društva odmah iza kako je štrajk nastao obratili velikim naručbama na engleske

uglenike, te si osigurali za svaki slučaj engleski ugaj. Cijene ugljenja porasle su uslijed toga. Naručbe su ogromne, tako da je sva producija, što će ju ugljenici kroz dva mjeseca imati već unapred predana.

Pittsburg Coal Company dozvolili su zahtjeve radnika, te je odmah nastupilo posao 23.000 radnika. Mitchell predsjednik organizacije radnika upozlenih u ugjenicima veli, da je u štrajku pot milična radnika. Točni broj štrajkujućih mogao se je ustanoviti istom u utorak; jer se prema onomu kako je u ponedjeljak obustavljen posao, ne može prosuditi razloženost štrajka, pošto baš taj dan proslavljaju američki rudari u spomen postignuća osamsatnoga dnevnoga rada. Radnici se sprejamaju na dugotrajn štrajk i neće popustiti, a vlasnici ugljenika nadaju se, da će se moći doskorak nagoditi. Njeki društva pristala su već na radiočice zahtjeve.

Taksu na izseljenike u Ameriku.

Iz New-Yorka javljaju, da su tamo zaključili povisiti taksu na izseljenike u iznos od 25 francaka po glavi. Računa se da u Sjedinjenje države dođe svake godine jedan milijun izseljenika, te po tom taksa će u velike nositi državi. — Oni pak, koji sele u Ameriku neka i ovo zapamte.

Razni prinosi:

Djakačkom prispomočnom družtvu u Pazinu prispjeli su tokom mjeseca voljeće sljedeći prinosi:

Utemeljiteljni: Kosir Antun, zupnik, Tinjan K 100.

Redoviti: Po K 5: Dominik Henrik, Franković Fran, Glavina Blaž, Kramberger Fran, Kristošić Matko, Šubić Albert — sv. iz Kopra; Orel Fran, Korte; Matanić Petar, nadučitelj — Pzin.

Podupirajući: Po K 5: Conti udova Apol., Franković Mimica, Koštial Ivan, Kristošić Sigismund, Kristošić Vilim, Kristošić Pilad, Kristošić Olga, Kristošić Pavle, Kristošić Nada, Schupp Adolf — sv. iz Kopra.

Daroviti: Matejčić Fran, Trst — K 40; Mrvice od taroka K 8; Brolih Luka za vožnju u M. Novaki K 5; Pollak Emil — Gjurdjevac K 2; Perpar Ivan, c. k. fin. tajnik — Tolmin K 10; Dr. Lenac Ivan, odvjetnik — Rieka K 30; Sa Učke Dalmatina K 20; Seoska blagajna za štednju i zajmove u Baški K 45; Gabrielić Ivan unir. žup. Marežige na Krasu i P. Volarić u Kastelu sabrali K 8; Štedna zadruga iz Djakovka K 50; Markoč I. — Trst K 20; darovane K 11: mjesto izasle Tončićeve rasprave „Gospodarsko pitanje otoka Krka“ po 1 K slijedeća gg.: F. Baf, L. Volarić, J. Sarson, vitez dekan Nežić, J. Načinović, J. Sedmak, P. Bolonić, F. Frankola, Vj. Kinkela, A. Šebesta, P. Filipić K 11; Motika Josip, obič. čin za počasnički gosp., Pusta K 10; Stranić Ivan — sabrao u N. Domu prigodom plesa K 7 od slijedeće gg.: Matićić J. K 2; Turčinović J. K 1; Gonišćel M. K 1; Amerikan K 1; Stranjac K 2.

* * *

Korizmeni dar

djakačkom prispomočnom družtvu u Pazinu sabran na poplavničku sredstvu u Pazinu uz poklak „Živilji drukeri“.

Druker! ako ti daš jednu krunu, ja će ih dat deset... K 11—

Mal! dajmo svaki po deset kruna (A. U. dr. Š. K., V. M.)... 30—

Ja dajem 100 kruna, ako će te i Vi (V. M.)... 100—

Neka Vam bude drukeri! (A. M.)... 100—

Pak ću i ja, kad ste vi dva! (D. S. K.)... 100—

Drukajmo do 350 k! (L. B.)... 5—

... Frančić... 1—

... Dr. Lj. Tomasić... 1—

Drukajmo do 350 k! Žlatić

Matko... 1—

Drukajmo do 350 k! Mraštje Mirko... 1—

Za dva poljubica nebeskim odima... 20—

Kad su oni tri, i ja rado dijem (D. D. T.)... 100—

Corazza Gjuro... 10—

Rebek Fravđoslav... 10—

Dr. Šebesta Josip... 10—

Bunc Ivan... 2—

Matanić Petar... 2—

Dr. Kević Mate... 2—

Dr. Tomašić Ljubomir... K 2—

Dr. Majzer Anton... 2—

Dr. Gržinić Ante... 20—

Dr. Žigon Anton — Žminj... 20—

Linardić Dinko — Žminj... 4—

Zgrabilj Davorin... 5—

Višić Dragutin (Podgrad)... 5—

Matašek Emanuel... 5—

Crnoja Nikola... 3—

Diminić Matija (Sumbreg)... 2—

Kolić Angelko (Sv. Nedelja La-bin)... 2—

Motika Josip... 5—

Zlatić Matko — Roč... 1—

Cerovac Anton... 1—

Franolić Nikola... 1—

Havel Stefanko (Roč)... 2—

Domoj i Milovan Mavar... 1—

Sohar... 1—

Crnjača Matija (Kaštelir)... 2—

Jedrećić Sebastijan... 1—

Nežić Dragutin... 1—

Gostinčar Ante... 1—

Revelante Matija... 1—

Franić (po drugi put)... 1—

Cucančić Matija... 2—

Košainc Frane... 2—

Demokrat... ne pristup k sjajnom plesu... 2—

N. N. Jata... 2—

N. N. Krbonić... 2—

N. N. Golorički... 2—

Tomašić Lovro... 1—

Hote u brentu (N. B. Žminj)... 3—

Novilan Franjo... 2—

Lokovšek Pavao... 2—

Mučalo Ante... 2—

Nazor Vladimir... 2—

Ivančić Ivan... 2—

Kos Ivan... 10—

Bačić Josip... 2—

Bačić Grgo... 2—

Turićinović Josip... 10—

Kranje... 10—

Zadranić Mirko... 2—

Neka bude 660... Mandić Josip... 3—

Prevaril me je, neka mu bude... (J. M.)... 3—

Vanik Josip župnik Lindar... 2—

Ukupno kruna 665—

Plemenitim darovateljem svesrdno zahvaljuje se

Odbor.

Kako smo doznali iz pouzdane strane ovo plemenito društvo, koji imade ništa manje častni zadatci nego li država sv. Cirila i Metoda, zapušteno je takozvani na cijeloj liniji, s toga umoljavamo i misliti one kojim je stalo do napredka naše narodne stvari u Istri, da mu priskoče čim prije po mogućnosti što obilatijom podporom, jer inače biti će kasno...

Uredničko.

Tko hoće da uzdrži svoja zdravje, neka bude prezoran u hranjenju svojih svakodnevnih sredstava za užlak, među ova sredstva spada još pomiječa zrnata kava, na koju je za žive, kao i za sve one, koji boluju na srce i želudac, opravo štetnošta. Ona se nebi u mjeđudnevno člančavaju, snijala, bolje kez za zrnatu kavu pravljene. Kao takav istaknuo i izkazao se izvesti samo način način. Poznata tvrdka Kathreiner uporabljaju za svoju srestvatu proširenu i srećivo obilježuju Knippova sladnu kavu samo najbolji stari, kojemu se osim toga, na uki samovoljno način pripreme podneči količi toči učišće okusa zrnatice kave, tako da ova sladna kava može dobiti kavu nekih začinjivača svojstva, koja sladokusici i lječnički zahtjevaju, kao valjanu naknadu za zrnatu kavu. Primenjuju se, što točice razstrejaju. Neki bi se to posutu zagajdalo, te doskorak svaki brižnja krušolomača i svakim danom uporabiti zdravi i blagočitni Kathreicere na dobrobit svoje obitelji. Kod kupovanja neka se ipak ne zahtije jedno-tavno sladna kava; ime Kathreiner imade se izrazito naglašiti, te se strogo izbjegati, da se vaza preuzeti samo prava Kathreiner-Knippova sladna kava u zavremenim izvornim omotima.

OLOVKE

II korist družbe sv. Cirila i Metoda dobivaju se u tiskari Baginja i drug. u Puli prije (J. Krmptović i dr.) uz cenu od 2 do 10 para.

Javna zahvala.

Podpisani časti se u svojoj težkoj bolesti javno zahvaliti posle svemogućega Boga najprije

veleučenom g. dr. u Wolfgangu Weinlechner-u, primarnom liečniku u Gorici, koji je izvrstno i po najnovijoj metodi učinio meni operaciju, koja je jako lepo i dobro izpala;

velečastnomu gosp. Prioru milosrdne bratice u Gorici, koji me je leipo primio i postupao samnom bratinskom odanošću; častnim bratom Fra Nikoli Globičiću i Fra Severinu Schneideru, koji su pomagali pri mojoj operaciji i koji su mene uvek nastali bratinskom ljubavi i odanošću;

k tomu veleučenomu g. dr. u Ottmaru Brovetu, občinskemu liečniku na Kruku, koji mi je vješt izdavio dne 2./3. 1906., po nagovoru one dvije najprvo imenovane gospode, ono želje, koje sam imao držati šest tjedana u zubima tako, da za sada neću nikakove boli te ih neću nikada zaboraviti.

Dragozetiće na otoku Cresu na dan sv. Josipa, dne 19. ožujka 1906.

Don Ive Kraljić,
kurat.

IVAN ŽIC-KLAČIĆ
pok. Antuna
PUNAT - KRK (Istra)

prodaje

sieno i djeteline

u snopovima po 50 kg

Cena sienu 100 kg po K 6.—
djetelini 100 kg „ S.—
Plativo u PUNTU i utuživo u KRKU.

Pobjliche obavijesti daje

IVAN M. ŽIC — PULA
Admiralska ulica br. 12.

Narodna Tiskara i Knjigovežnica
LAGINJA i drug.
prije J. Krmpotić i drug.

Via Giulia br. 1. — PULA — Via Giulia br. 1.

PREPORUČA SE ZA:

TISKARSKE, KNJI-
GOVEŽKE, GALAN-
TERIJSKE RADNJE

IMADE U ZALIHI TISKANICE I KNJIGE ZA P. N.
OBĆINE, CRKVE, ŠKOLE, =
ODVJETNIKE, POSUJILNICE I
KONSUMNA DRUŠTVA =

PRODAJA PAPIRA NA MALO I VELIKO.

Br. 1287.

Pazin, 9. aprila 1906.

Oglas jeftinbe.

Na 21. tekućeg aprila od 10 sati do podne držali će se u občinskom uredu u Pazinu javna jeftinba za odati najboljim nadocićima slijedeće radnje i to:

a) porušenje starog i gradnja novog zvonika u Lindaru.

b) gradnja školske zgrade u Grdošu.

c) gradnja dotično popravak kapelanske crkve Sv. Križa u poreznoj občini Gračići.

Izpod užkične cijene, ad a) K 11000., ad b) K 9000., ad c) K 6000.

Dotične tehničke osnove mogu se pregledati u uredovne sate kod podpisanih.

Glavarstvo občine Pazin.

Občinski glavar:

Dr. Kurelić.

Dvostruki elektro-magnetički

KRIŽ ili ZVIEZDA

R. B. broj 86967.

Telefon br. 45—22.

jest elektro-magnetičkim načelima smatranjem stroj, koji kod obloga, reume, astme (težkog disanja), ne-spavanja, zagonjena u vru, neuralgije, plavobole (migraine) kucanjem srca, zubobolje, muževne slabosti, stradanju ruke i nogu, padavine (epilepsijs), mokrenju postolje, neujnosti, nevjerojatne, napuhlosti, držanju na tlu, influence skopčane sa bolesću hraka, blidala (malokrvnosti), želudčnih grôva, beržnosti, isehasa, punokrvnosti, svih udih grčeva, hoperhondrije, telesnih grâva, hamorholoda, kao i kod sveobuhabljivosti itd. situacije, kada neneđekrivoj streljivo, posto elektro-magnetički struja ciljem živjecnog tlu, djejstvo, time se recene bolesti u najkratčem vremenu izleće.

Poznato je, da lečenici kod navedenih bolesti visokratno elektrizovanje tlu upotrebljavaju, ali ipak na taj način, da juka struja samo prolazi i povremenom kroz tlu prolazi, dobiti napraviti tomu struju elektro-magnetičnog križa ili zvjezdu R. B. br. 86967, kako je ju rečeno, unjerenjem načinom ne-prekidno na tlu djejstvo, što svakako lirhem izlečenju dovedi, nego li prvi put postupak. — Do 20 godina stava bolesti izlećene su sa mojim strojem posve! Od izlečenja sa mojim strojem R. B. br. 86967 izražene zahvaljujući i od očišćenih slojeva izdane svjedočice i priznanice iz svih strana svjeda potvrđene su u mojoj pismoborci, gdje se stolje svakom u svakom dona na tvid. **EGYE RUEJAN LIK NUE POMOGAK, HOLIM POKUŠATI MOJ STROJ,** jer je to sigurno sredstvo protiv gore navedenih bolesti, a onaj bolestnik, koji po mojem stroju neće bio izličen najduže u roku od 45 dana, dobiva novac natrag.

Upozorenjem osoblju p. n. občinstvu na to, da se moj stroj ne smije zamjenjivati sa Voltinom, koji je poradi svoga neuspješnog zahvatanja u Njemačkoj, kao i u Austro-Ugarskoj, došao moj dvostruki elektro-magnetički križ ili zvjezda R. B. br. 86967 osoblju se hvati i uživa vanrednu dopadnost poradi svoje izvrste ljekovitosti.

MALI STROJ STOJI 4 K. Rabiti ga mogu samo djeca i jako slabe gospodje.

VELIKI STROJ STOJI 6 K. Rabiti se kod ostarjelih 20 godis. kroztenih bolesti.

Dopravljanje i narucbe obavljaju se i u hrvatskom jeziku. Pouzećem ili ako se novac unapred pošalje, razasili: glavna prodavljena za tu i inozemstvo:

ALBERT MÜLLER,
Budimpešta, V., Vadász-ulica 43/A.
Kalman ulica ugao.

Pučko piće!

Zazvarovo pivo u kolutici po 4 helera, u vrećicah po 5 helera, u zamotici po 20 helera.

Pozor na našu zaštitnu marku!

Pjeneće

limunove bonbone, svjetski
znanu kakvoću preporuča:

Prvo česko dioničko društvo
tvornica za orient, slastice i čokoladu
prije A. Maršner Králi. Vinohrady (Česka).

Antun Klement — Pula

krojač, Foro br. 6.

javlja ovime p. n. občinstvu, da mu je stigao veliki izbor **PRAVE ENGLEZKE TKANINE** za **PROLJETNA** i **LJETNA MUŽKA ODIELA** istotako i razne vrsti **ČRNE TKANINE**.

Preporuča se za obilne naručbe, obećajući točnu podvorbu.

„ADRIA ROSKOPF“

najbolja ura K 8 —

za službenike sa 5-godišnjim jamstvom.

K tomu badava:

1 krasna kutija i 4 predmeta za pričuvati i to: 1 pero za uru, 2 kazala i 1 staklo.

Razašilje se pouzećem.

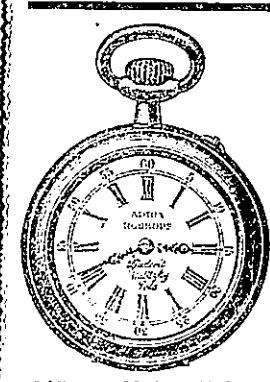
Narucbe ura izvršuju se nakon 8 dana točnog reguliranja radi, a na želju i odmah. Glavno skladište za Istru:

L. Malitzky, urar u Puli.

Via Sergla, 65.

Najveće skladiste zlatnih, srebrnih i iz kovine švicarskih ura, budilica, Pendelovih ura itd.

Skladište zlata, srebra i dragulja.

Odlikovana

SVIJECARNA DA PARU
Gorica — ulica Sv. Antona

Preporuča preč. svećenstvu, crkvenom starištvu, p. n. slavnom občinstvu svijeće iz prijesnoga pčelnoga voska kg. po K 490. Za prijevod s K 2000. Svijeće za pogrebe, za božićna drva, voštene svitci i med najfinije vrsti uz veoma niske cijene.

ISTARSKA POSUJILNICA u PULI

Prima zadružare, koji plaćaju zadružnih diekova jedan ili više po kruna 20.

Prima novac na štednju od svakoga, ako i nije član te plaća od istoga 4 1/4%.

Vraća na štednju uložene iznose do 2000 K bez predhodnog odkaza, a iznose od 2000 K ako se nije kod uloženja suglasno ustanovio veći ili manji rok za odkaz, uz odkaz od 8 dana.

Zajmove (posude) daju samo zadružarom, i to na hipoteku ili na mjenice i zadržnice uz garanciju.

Uredovni sati svaki dan od 9-12 sati prije podne i 3-6 sati poslije podne; u nedjelju i blagdanu osim julija i augusta mjeseca od 9-12 sati prije podne.

Družbenica pisarna i blagajna nalazi se u Clivo S. Stefanu br. 9, prizemno desno, gdje se dobivaju pobliže informacije.

Ravnateljstvo.